

M E S E Č N I
L I S T O
O B Č I N E Š O Š T A N J

NOVEMBER

PRILOGA
LIST - KULTURA

»PET MINUT PRED 12«
ŠOŠTANJČANOM SPET
MIRNEJŠI SPANEC
str. 4

ADVENTNA PRAVLJICA
str. 14

10 LET MUZEJA
USNJARSTVA SLOVENIJE
str. 4 (Kultura)

ISSN 1581-8373

Poštnina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

LETO XXIII
ŠT. 11
28. NOVEMBER 2019
3€

**REVIJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE**

Izdaja
Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik
Jože Volk

Vodenje redakcije
mag. Milojka B. Komprij

Jezikovni pregled
Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani
Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk
Grafika Gracer d. o. o.

Naklada
600 izvodov

**Kritične pripombe na vsebino ali obliko
Lista bodo dosegle svoj namen
le, če jih boste posredovali s kratkim
sporočilom na e-naslov
list.revija@gmail.com.**

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za **LIST št. 12/2019** pošljete najkasneje
do 13. decembra 2019 na elektronski
naslov list.revija@gmail.com.

Foto naslovnice – Jože Miklavc

KAZALO

Naša občina	4
Cerkev	7
Iz zgodovine	8
Naša društva	11
Adventna pravljica	14
Dogodki in ljudje	16
Šola in vrtec	20
Razvedrilo	23

NAROČILNICA

Naročam revijo List do pisnega preklica

Ime in priimek

Naslov (ulica in kraj)

E-naslov ali telefon

Podpis

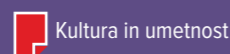
Naročilnico pošljite po navadni pošti na naslov:
Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali
na e-naslov: list.revija@gmail.com.

Cena letne naročnine (11 števil) je 20 €, cena posamezne številke pa 3 €.

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
RAZSTAVA	december 2019	Mladost v mojem kraju ... pred dawnimi časi	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	december 2019	46. mala Napotnikova kiparska kolonija	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	december 2019	Zimska pravljica	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
SEJEM	ponedeljek, 2. 12., 10.00–18.00	Knjižni sejem	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
DOBRODELNOST	torek, 3. 12.	Šaleški jamarski klub Podlasica Topolšica: Potovanje po in pod zeleno Irsko	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PREDSTAVITEV	torek, 3. 12., 10.00–18.00	Dan odprtih vrat Vile Mayer (Ta veseli dan kulture)	Vila Mayer	Občina Šoštanj
KAMŠIBAJ	torek, 3. 12., 17.00	Kamišibaj v Vili Mayer (kamišibajkarka Vanja Iva Kretič)	Vila Mayer	Občina Šoštanj
POTOPIŠ	torek, 3. 12., 18.30	Barbara Popit: Antarktika	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
MUZEJ	torek, 3. 12., 19.00	Ta veseli dan kulture, Predstavitve publikacij	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, enota Muzeja Velenje	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, enota Muzeja Velenje
KONCERT	sreda, 4. 12., 18.00	Praznični koncert učencev glasbene šole	Kulturni dom Šoštanj	Glasbena šola Velenje – oddelek Šoštanj
RAZSTAVA	sreda, 4. 12., 18.00	Angeli – Jerica Lebar	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
PLANINSTVO	sobota, 7. 12.	Srečanje vodnikov Šaleške doline v Šoštanju	Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
NATEČAJ	torek, 10. 12., 18.30	Razglasitev nagradencev literarnega natečaja: Mladost v mojem kraju ... pred dawnimi časi	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
ZDRAVJE	sreda, 11. 12., 9.00	Brezplačno merjenje holesterola, krv. sladkorja, pritiska	Kavarna na trgu	Društvo Harmonija Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 12. 12., 17.00	Pravljica meditacija za otroke z Janjo in medvedkom Tapkom	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
GLEDALIŠČE	petek, 13. 12., 19.00	Abonma – Učene ženske	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
SEJEM	sobota, 14. 12., 9.00–13.00	Božično-novoletni sejem	Trg svobode	Občina Šoštanj
ZABAVA	sobota, 14. 12., 18.00	»Zabava po domače« z ansambli Šepet, Štirje kovači, Navezo, Tapravimi Faloti in S.O.S. Kvintetom	Trg svobode	KS Šoštanj in Občina Šoštanj
POHOD, PREDSTAVA	torek, 17. 12., 17.00–21.00	Pohod z baklami na Pusti grad in Praznična predstava z Melito Osojnik	Trg svobode	KS Šoštanj
MUZEJ	sreda, 18. 12., 18.00	Klepert pod Pustim gradom – Srdan Arzenšek	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, enota Muzeja Velenje, Kulturni dom Šoštanj	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, Muzej Velenje
GLEDALIŠČE	sreda, 18. 12., 19.00	Abonma – Zmenki	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 19. 12., 17.00	Pravljica joga	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
OTVORITEV	petek, 20. 12., 16.00	Otvoritev glasbene šole Šoštanj	Kulturni dom Šoštanj	Občina Šoštanj
OTVORITEV	petek, 20. 12., 18.00	Zabava ob otvoritvi glasbene šole	Trg svobode	KS Šoštanj in Občina Šoštanj
KONCERT	nedelja, 22. 12., 16.00	Božično-novoletni koncert PO Zarja	Dvorana OŠ KDK Šoštanj	PO Zarja Šoštanj
GLEDALIŠČE	ponedeljek, 23. 12., 16.30	Predstava za otroke Trije prašički, Festival Velenje – Lutkovno gledališče	Trg svobode	Občina Šoštanj – skupina za ožvitev trga
KONCERT	ponedeljek, 23. 12., 18.00	Medpraznični večer z Oktetom Zavodnje	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
PLANINSTVO	četrtek, 26. 12., 8.00–15.00	Štefanov planinski pohod iz Topolšice na Sleme (1096 m)	Topolšica–Šentvid	Planinsko društvo Šoštanj
SILVESTROVO	torek, 31. 12., 22.00	Silvestrovanje z Gadi	Trg svobode	KS Šoštanj

Šport

Kultura in umetnost

Splošno

Napovednik prireditve je objavljen v reviji List, v časopisu Naš čas in na spletnem portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>).

Podatke o prireditvah pošljite na elektronski naslov: prireditve@sostanj.net

Zavod za kulturo Šoštanj

Šoštanj.info
<http://www.sostanj.info>

MUZEJ
USNJARSTVA
NA SLOVENSKEM

KNJIŽNICA
ŠOŠTANJ

OBČINA ŠOŠTANJ

NAŠA OBČINA

»Pet minut pred 12« Šoštanjčanom spet mirnejši spanec

Je Šoštanj varen pred uničenjem ob domnevno možni porušitvi zemeljske pregrade?

Župan Občine Šoštanj **Darko Menih** je 29. 10. 2019 sklical izredno sejo Sveta Občine Šoštanj z enim samim »močnim« razlogom – obravnava informacij o možnosti poplavitve Šoštanja in s tem prizadetja škode in ogrožanja varnosti zaradi eventualne porušitve medjezerskega zadrževalnega pasu zemljine med Velenjskim in Šoštanjskim (Družmirskim) jezerom. Na sejo, odprto za javnost (ki se je odzvala s predstavniki tiskanih in elektronskih medijev), so povabili tudi vodstvi Premogovnika in Termoelektrarne Šoštanj (oba pod okriljem HSE). Prvi na področju ugreznin skrbijo za saniranje in kultiviranje, ob tem pa tudi za to, po šoštanjsko, »varnostno sporno« območje. V polni sejni dvorani občinske stavbe je bilo vzdušje ob pričetku predstavitev razlogov za sejo nekoliko napeto, tudi zaradi malce dramatičnega poročanja župana Darka Meniha o mali zgodovini tega dogajanja ter pričakovanja zanikanja nevarnosti, o kateri so do tedaj brez strokovnih meritev in študij neodvisnega zunanega izvajalca nekateri Šoštanjčani ter člani sveta občine lahko le ugibali.

Pogled leto nazaj kaže na začasne aktivnosti

Problematika sega že več kot 2 leti nazaj. Že leta 2017 je bilo na seji Sveta Občine Šoštanj (ObŠ) izpostavljeno, da stanje nasipa med Družmirskim in Velenjskim jezerom ni dobro. Zato so na takratno redno sejo 15. 11. 2017 uvrstili problematiko nasipa med Šoštanjskim in Velenjskim jezerom ter nasipa ob Šoštanjskem jezeru, ki varuje mesto Šoštanj. Na

njej so sodelovali takratni predstavniki Premogovnika Velenje (PV) **mag. Ludvik Golob**, vodja tehničnega področja PV **mag. Drago Potočnik** in izvršni direktor tehničnega sektorja TEŠ **mag. Branko Debeljak**. Svet občine je že takrat zahteval od PV, da z največjo stopnjo resnosti in zavedanja odgovornosti izvaja dograjevanje nasipa med Velenjskim in Družmirskim jezerom. Na ta način zagotavlja najvišjo stopnjo varnosti pred morebitno popustitvijo pritisku vodne mase Velenjskega jezera. Na enak način naj se ves čas spremlja stanje oziroma premikanje zemeljske mase in pripeljanega materiala na nasipu. **Postavljena je bila tudi zahteva, da PV pridobi neodvisno študijo stanja nasipa. V primeru, če PV zahtev ne bo mogel popolnoma uresničiti, naj nemudoma preneha z dejavnostjo izkopa premoga, ki bi poslabšala varnostno stanje na nasipu, o stanju varnosti pa obvesti pristojne organe Občine Šoštanj in vse subjekte, ki so pristojni ukrepati v nastalih razmerah.** Po prvi seji Sveta Občine Šoštanj v letu 2018 je PV dejansko pristopil k sanaciji nasipa. Oktobra 2018 je bil v Šoštanju na obisku državni sekretar Ministrstva za okolje in prostor Aleš Prijon. Z njim so odšli tudi na ogled nasipa. Pri ogledu sta sodelovala svetnika **Bojan Kugonič** in **Peter Radoja** (poveljnik Civilne zaščite Občine Šoštanj) ter direktor občinske uprave **Drago Koren**.

Številna vprašanja in premalo prepričljivih odgovorov

Takrat je bilo ugotovljeno, da je stanje nasipa neprijetno boljše, kot je bilo leto pred tem. Še posebej je to poudarjal Radoja, ki si je nasip ogledal kar nekajkrat. Kasneje in letos pa so opazovanja pokazala, da je stanje nasipa spet slabše, laično rečeno zaskrbljujoče. S strani javnosti so se pojavljala številna vprašanja in trditve glede pogrezanja nasipa med Velenjskim in Družmirskim jezerom. Takrat so bili v medijih tudi že novi zapisi kot: »Sprašujemo se, ali je še zagotovljena ustrezna varnost nasipa?« Zračni posnetki območja nasipa so pokazali na spremenjeno podobo, opisano celo z besedo »grozljivo«. Prebivalce Šoštanja in tiste ob porečju Pake je pričelo skrbeti, ali to pomeni resno nevarnost,

JOŽE MIKLAVC

da pride do izliva jezerske vode iz Velenjskega v Šoštanjsko jezero in posledično poplavni val, ki bi lahko bil uničujoč in velikih razsežnosti. Zato so ljudje in uradni predstavniki Občine Šoštanj postavili zahteve do Premogovnika Velenje, ki z odkopavanjem premoga povzroča pogrezanje in vzdržuje ter dograjuje nasip, da pojasni, kakšno je dejansko stanje, in stori vse, da zagotovi zahtevano varnost zemeljske pregrade. V kolikor tega ne bi mogli zagotoviti, naj bi prekinili z izkopavanjem na tem področju, vse do ustrezne dograditve nasipa. O tem so opozorili tudi Holding slovenske elektrarne (HSE), kot lastnika Premogovnika Velenje, da je odgovoren za varnost prebivalstva.

Po svoje je strašljiva višinska razlika 6–8 m med gladinama jezer

Višinska razlika med akumulacijskima jezeroma po izkopanem premogu v Šaleški dolini med 6 in 8 metri ne bi bil zaskrbljujoč podatek, če bi bil med njima dovolj velik in trden zemeljski pas – zadrževalnik (za zdaj še 350 m (?)), ki naj bi držal pritiske vodne mase še pri 150 m te širine) in ob dodatni navidezni nevarnosti slabšanja zadrževalnih zemeljskih mas, sredi katerih je prišlo do ugreznin in zalitja z vodo (do bajerjev oz. manjših jezer). Laično gledano do oslabiljene pregrade, ki se po besedah predstavnika premogovnika praktično vsakodnevno spreminja in se bo tudi v prihodnje, saj na tem območju poteka v globinah odkop premoga. To po mnenju vse bolj zaskrbljene javnosti v Šoštanju in Šaleški dolini povzroča resno nevarnost in možnost vdora vodnega zajetja 140 ha (1,4 km²) velikega Velenjskega jezera v nižje ležeče Šoštanjsko (72 ha), kar bi lahko ob najslabšem scenariju pomenilo skoraj hipno poplavo Šoštanja z rušilnimi učinki. Predstavniki Premogovnika Velenje so zagotavljali, da je stanje še vedno vzdržno, da njihove gradbeno-inženirske službe že desetletja obvladujejo sanacijo ugrezninskega področja po izkopanem lignitu in da nevarnosti za kaj takega ni. Občina Šoštanj, župan Darko Menih in s soglasno podporo svetnikov občinskega Sveta je na drugi seji na to temo predlagal **Obravnavo problematike nasipa med Družmirskim in Velenjskim jezerom**, ker odgovorni občani in vodstvo Občine Šoštanj »ne morejo dovoliti, da bi prišlo do nesreče katastrofičnih razsežnosti«. Ob sodelujočih predstavnikih strokovnih služb z obeh strani, a na žalost brez predstavnikov vabljenih ministrstev za okolje in prostor ter energetiko, ki se na vabila iz Šaleške doline niso odzvali, je seja potekala konstruktivno, s predstavitvijo dosedanjih ugotovitev, opaznanj občanov in s strani Premogovnika Velenje z argumenti, dosedanjimi študijami tega področja in dokazovanjem o ukrepanju ter domnevni varnosti pred izlitiem vode iz večjega v manjše jezero.

Šoštanjčani trepetajo pred 30-milijonsko vodno gmoto Velenjskega jezera

Ker se je v tem obdobju stanje spreminjalo, po informacijah občanov in predstavnikov Občine Šoštanj pa tudi rapidno (in vidno) slabšalo, je

TEŠ agregat 6 odvaja paro in dimne emisije višje in manj jih je primerljivo s staro tehnologijo. Foto Jože Miklavc

Letalski posnetek domnevno ogroženega področja med obema jezeroma. Foto arhiv Občine Šoštanj

župan Menih sklical izredno sejo na to temo.

Na nedavnem zboru je ponovno izpostavil pretečo nevarnost in možnost poplave neslutnih razsežnosti in prosil predstavnike PV za obrazložitev sedanjega stanja, saj občani in del stroke pritiskajo na vodstvo Občine Šoštanj, hkrati pa se tudi sam zaveda resnosti in stanja problematike. K razpravi se je oglasil novi direktor PV **mag. Marko Mavec** in pojasnil, da stanje na področju zemeljskega stika med obema jezeroma ni alarmantno, da ob dnevnem odkopavanju premoga pod jezeri zares nastajajo skoraj dnevne spremembe, a je še vedno zagotovljen 350-metrski pas zemeljske brane, še dovoljeni najmanjši pa je 150-metrski obrambni nasip, do česar pa ne bodo dovolili, da sploh pride.

Gre res samo za vpliv sodobnih komunikacij na »alarmantne« informacije?

Živimo v času vpliva vizualnih komunikacij, pritiška družabnih omrežij in tako tudi intenzivnega

vpliva javnosti na to problematiko, ki jo rešujemo z maksimalnimi možnimi ukrepi, je pojasnil premogovniški direktor. »Ves čas saniramo to področje, ki se iz leta v leto in tudi dnevno spreminja, delamo vse, da ne prihaja do stika akumulacijskih jezer sredi sanirane pregrade,« je še dejal Mavec. Še bolj pomirjujoče je dodal svoj pogled in argumente **mag. Potočnik**, tehnični vodja področja sanacije ugreznin, ki je dejal, da »... ni izrednega stanja, ni nevarnosti domnevne porušitve te, vseskozi sanirane pregrade in ni prelivanja voda iz enega v drugo jezero. Dejstvo je, da se na tem območju odkopava premog, tako prihaja do dnevnih sprememb in znanih pojavov. Vsakodnevno vršimo monitoring materialne trdnosti in propustnosti zemljin, ki jih vgrajujemo na tem področju.« Kljub pripombam svetnikov in dodajanju informacij z njihove strani so na koncu izmenjave informacij in podatkov predstavniki premogovništva delovali dovolj prepričljivo, da je

bilo čutiti pomirjenost in opisovano stanje za zdaj sprejemljivo.

Zračni posnetki ne lažejo o razmerju kopnega in vode med jezeroma

»Gre za varnost ljudi, za vse nas,« je med razpravo dodal podžupan Viktor Drev, ki se je osebno že večkrat prepričal, da »... se razmere spreminjajo in da ni nobene prave garancije, da te niso že kritične.« Pokazal je posnetke, ki kažejo na zmanjševanje ločevalnega zemeljskega pasu na pregradi, večanje vodnih bajerjev, ki da zmanjšujejo osnovno funkcijo in se s tem zmanjšuje varovani pas pred možnim prelitjem jezerskih vodnih gmot v nižjeležeče jezero na pragu Šoštanja. Takšno podobo so prikazali tudi z letalskimi posnetki, ki jih je naročila občinska uprava Občine Šoštanj in ne delujejo zelo prepričljivo v korist informacij, ki so bile podane na izredni seji. Ker pa »smo« mi in vi tukaj prisotni še kako zainteresirani, da je stanje več kot vzdržno, varno in na dolgi rok tudi sprejemljivo, bodo odgovorni predstavniki Premogovnika še naprej skrbeli, da bo stanje skladno s tehničnimi predpisi in okoljsko zakonodajo, predpisi o rudarjenju, je še bilo slišati v sklepnem delu pogovorov, ki pa so nedvomno še pustili nekaj nedorečenosti, a vendarle tudi nekaj več zaupanja, kot ga je bilo »v zraku« do tega zбора.

Župan Menih je po zaključeni razpravi nekoliko pomirjen dejal: »Dobili smo zagotovilo, da je to območje geomehansko trdno in ni nevarnosti za izliv voda, da bodo pri vodstvu PV storili vse, kar je neobhodno in takoj potrebno.« **Govorice, da ima PV premalo mase za zasipavanje tega območja, ne držijo, saj vir niso le izkopi ob izgradnji tretje razvojne osi, ki se iz znanih razlogov še ni začela, na voljo naj bi bilo dovolj drugega zasipnega materiala.** Ogled problemskega področja takoj po seji, ki ga je omogočil PV, pač ni prepričal vseh navzočih, da je vse »OK«, da pa se ponovno dogaja bistveno več kot nekaj časa pred tem, pa je več kot očitno.

Veliko območje degradacije in sanacije po rudarjenju je zaprto za občane.

Foto Jože Miklavc

V nadržja zemlje vdirajoča se zemljišča Premogovnik strokovno sanira.

Foto Jože Miklavc

Bodo v TEŠ-u izvajali sosežig nenevarnih komunalnih odpadkov?

Javnost bodo seznanjali z vsako fazo projekta, umestili ga bodo kot dragocen dodatni energetski vir ob kurjenju premoga

Potem ko so predstavniki Termo elektrarne Šoštanj (TEŠ) že seznanili vodstvo in svetnike Občine Šoštanj z opravljeno analizo in pridobljenimi študijami iz Avstrije o nameravanem kurjenju (sosežigu) komunalnih odpadkov, so se na medije v ožjem okolju Šaleške doline obrnili z namenom, da o tem seznanijo zainteresirano javnost. Analize in strokovne študije so pokazale, da je načrtovana investicija tehnološko, ekonomsko in okoljevarstveno upravičena. Še več, sosežig nenevarnih komunalnih odpadkov bi pomenil dodaten vir energenta, ki bi dopolnjeval kurjenje premoga za proizvodnjo električne energije. V okoljsko zahtevnih sosednjih državah Nemčiji in Avstriji že deluje več sosežigalnih sistemov, od tega 2 v okviru termičnih elektrarn, ki sta praktično enaki kot novi agregat TEŠ-a blok 6. Da bi imeli v lokalni skupnosti, stroki in predvsem pri nevladnih organizacijah dovolj podpore, želijo pregledno predstaviti raziskave, dobro prakso iz tujine, delovanje sistema zbiranja, predprilavo in fazo sosežiga z nadzorom emisij vsem zaposlenim v energetiki, TEŠ-u ter širši javnosti ob dnevnih odprtih vrat.

Na povabilo medijem so 12. novembra predstavniki TEŠ-a, direktor **Mitja Tašler**, Egon Jurač in direktorica Premogovnika Velenje **mag. Mojca Letnik** predstavili idejno platformo in vse postopke sosežiga, ki bi deloval v okviru sedanje proizvodnje električne energije kot samostojni objekt na

lokaciji elektrarne. SRF (trdno predelano gorivo) je alternativno gorivo, ki ga pripravijo iz nenevarnih odpadkov, dnevno ga transportirajo do manjšega skladišča – sortirnice v območju elektrarne, predpripravljeno po natančnih predpisih in postopkih ter vseskozi do končne faze sežiga skrbno nadzorovano. Ne le, da je pri nas ravnanje z odpadki zakonsko urejeno, visoka je zavest za ohranjanje zdravega okolja, TEŠ ima že dobre izkušnje, študije pa kažejo na visok odstotek izgorevanja brez večjega deleža škodljivih emisij. Tašler je poudaril, da je po projektu možno največ do 10-odstotno dodajanje frakcij nenevarnih komunalnih odpadkov k 90 in več odstotkom osnovnega goriva premoga, a bi naj bila ta količina pod to mejo (le 6 do 8 % SRF). Preračunano na sedanjo proizvodnjo električne energije, pridobljene iz lignita in aditivov, bi letno kurili največ do 160 tisoč ton SRF, to pa bi prihranilo 215 tisoč ton velenjskega premoga, saj je predvidena kalorična vrednost dodatnega kuriva SRF iz odpadkov bistveno višja od premoga. S tem bi bile osnovne dimne emisije nižje, nastajalo bi 156 tisoč ton manj CO₂. Kurilna vrednost odpadkov je med 14 in 17 MJ/kg, sedaj uporabljane premoga pa med 9 in 11 MJ/kg). SRF bodo dobavljali iz Slovenije od pogodbenih predlovalcev, in sicer s kamionskim prevozom, ocenjeno do 25 velikih tovornjakov tedensko.

SRF je ime za trdo frakcijo že delno razgrajenih nenevarnih komunalnih odpadkov, ki nastane z drobljenjem v zelo majhne krpice iz sortirane trdnega materiala, vsebine posod za mešane

JOŽE MIKLAVC

odpadke. Tako pripravljena frakcija odpadkov se je po študijah vpliva na postrojenje in okolje izkazala za minimalno škodljivo tudi po najvišjih naših in evropskih standardih. V okolje se ne širi neugodne ali škodljive vonjave iz kratkotrajno skladiščene surovine. Vpliv emisij na okolje je v skupnem učinku po sežigu neprimerljivo ugodnejši, boljši kot v domačih kuriščih, kar bi pomenilo, da bi poraba tako pripravljenih in sežganih odpadnih snovi v visoko vročinskih pečeh z visokim izgorevanjem na ravni cele države pomenila manj onesnaževanja v okolje in pomembno gospodarsko korist.

Priprave na izvedbo projekta, ki bi ga naj izvajala država prav na tem mestu v Šoštanju, potekajo za zdaj še brez investicijske konstrukcije v naslednjih fazah: modelna študija, ki se je izkazala za zelo pozitivno, pridobivanje dokumentacije in dovoljenj v stikih z lokalno skupnostjo in državnimi institucijami, gradnja potrebne infrastrukture ter izvedba transportno-skladiščne funkcije surovin in tehnološke opreme za doziranje v kurišča v agregata 5 in 6. Pri izvajanju naložbe bo prišlo do novih zaposlitev, surovina pa bo tako v veliki meri porabljena v Sloveniji, s čimer pa bo v veliki meri rešeno vprašanje emisij sežiga nenevarnih odpadkov in varstva narave.

Da bo izvedba projekta sosežig SRF še naporna v predizvedbeni fazi, se v TEŠ-u dobro zavedajo, a so pripravljeni tudi na tako velik izziv.

Predstavniki TEŠ-a so optimisti glede uresničitve projekta sosežiga komunalnih odpadkov v Šoštanju.

Foto Jože Miklavc

Za zdaj najmanjše in najmanj škodljive emisije izpuhov iz TEŠ-a ob morebitnem sosežigu večje. Foto Jože Miklavc

Iz TEŠ-a se včasih še valijo težka vodna para in dimne emisije, a že desetletja ne več tako škodljive kot nekoč.

Foto Jože Miklavc

Odprtje doma krajanov v Lajšah

V občini Šoštanj delujejo številna društva, njihovi člani pa za druženje in izvajanje svojih dejavnosti potrebujejo primerne prostore. V letošnjem letu so se novega doma razveselili v zaselku Lajše, kjer je zelo aktivno športno društvo, ki bo upravljalo z objektom.

Za izgradnjo je Občina pridobila sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja preko razpisa LAS.

Objekt stoji na čudoviti lokaciji ob gozdu, umaknjen od glavne ceste. Dom je pritičen, z večnamensko dvorano, garderobami in sanitarijami, skladiščem, manjšo kuhinjo in zunanjim pokritim prostorom za peko. Komunalno so ga opremili in uredili okolico. Projektno dokumentacijo je pripravilo domače podjetje Andrejč, ki je objekt tudi zgradilo. Izgradnja je stala okrog 280 tisoč evrov, tretjino sredstev je Občina Šoštanj uspela pridobiti od Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Novo pridobitve so se v prvi vrsti razveselili prebivalci zaselka Lajše, ki so se udeležili otvoritve. Poleg njih pa še drugi partnerji, ki so sodelovali že v sami prijavi na razpis LAS.

Ob odprtju novega doma sta zbrane nagovorila župan Darko Menih in direktor občinske uprave Drago Koren, pripravili pa so tudi krajši kulturni program.

Občina Šoštanj je v zadnjih desetih letih zgradila kar pet novih domov krajanov, in sicer v Ravnah, Zavodnju, Topolšici, Skornem in Lajšah.

TJAŠA REHAR

Foto arhiv Občine Šoštanj

CERKEV

Bogoslužna oznanila

SV. MAŠE NA 1. ADVENTNO NEDELJO, 1. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Topolšica ob 10.00

Pri vseh sv. mašah bo blagoslov adventnih vencev.

SV. MAŠE NA PRAZNIK BREZMADEŽNEGA SPOČETJA DEVICE MARIJE V NEDELJO, 8. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Gaberke ob 10.00

SV. MAŠE NA 3. ADVENTNO NEDELJO, 15. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 (družinska sv. maša) in ob 15.00 (Vera in Luč)
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Topolšica ob 10.00

SV. MAŠE NA 4. ADVENTNO NEDELJO, 22. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Gaberke ob 10.00

Pri vseh sv. mašah bo sprejem betlehemske lučke.

SV. MAŠE POLNOČNICE – NA SVETI VEČER, V TOREK, 24. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 18.00 (otročka polnočnica) | Bele Vode ob 20.00
Topolšica ob 20.00 | Gaberke ob 21.15
Šoštanjška mestna cerkev ob 22.00
Zavodnje ob 22.30
Šoštanjška župnijska cerkev ob 24.00

SV. MAŠE NA BOŽIČ – PRAZNIK JEZUSOVEGA ROJSTVA, V SREDO, 25. DECEMBRA 2019:

Šoštanjška župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Topolšica ob 10.00
Gaberke ob 11.15
Sv. Križ ob 19.00

SV. MAŠE NA GOD SV. ŠTEFANA, V ČETRTEK, 26. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

SV. MAŠE NA GOD SV. JANEZA, EVANGELISTA, V PETEK, 27. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00
Šoštanjška mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Pri vseh sv. mašah bo blagoslov vina.

SV. MAŠE NA PRAZNIK SVETE DRUŽINE, 29. DECEMBRA 2019

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30 (skupni krst)
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Topolšica ob 10.00

SV. MAŠE NA PRAZNIK SV. MARIJE, BOŽJE MATERE, NOVO LETO, V SREDO, 1. JANUARJA 2020

Šoštanjška župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Topolšica ob 10.00 | Gaberke ob 11.15

SV. MAŠE NA 2. BOŽIČNO NEDELJO, 5. JANUARJA 2020

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00 in 8.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 11.15 in 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00
Gaberke ob 10.00

Sv. maše v domu Zimzelen: 3., 17., 31. decembra, 14., 28. januarja ob 19.00

Adventna delavnica bo v župnijskih prostorih 30. novembra 2019 ob 15.00.

Sprejem novih ministrantov bo pri večerni sv. maši v mestni cerkvi 8. decembra 2019.

Spovedovanje po domovih bo v tednu od 15. do 22. decembra.

Spoved veroučencev bo v tednu od 15. do 22. decembra.

Dekanski izlet ministrantov bo 18. januarja 2020.

Nikodemovi večeri v Velenju bodo od 23. do 6. januarja 2020.

IZ ZGODOVINE

Manjkajoči lastnik gospodstva Šoštanj 1664–1681

Danes bi podrobneje pregledali domala edini ostanek šoštanjkega trškega gradu, ki je še ohranjen v mestu: kamnito ploščo (preklado portala?) z grbom družine Schratzenbach in letnico 1677.

Hribernik v zgodovini Šoštanja za čas, ko je bilo gospodstvo Šoštanj v lasti Schratzenbachov, podaja tele

informacije: da je imel šoštanjko posestvo l. 1651 v lasti Ivan Ludovik Sauer. Ko ga je leta 1658 prodal, ga je dobil Maksimilijan grof Schratzenbach. Od tega je prešlo v roke grofov Thurnov, ki so ga imeli v lasti od l. 1681 /.../

Grb in letnica na kamniti plošči iz Šoštanja

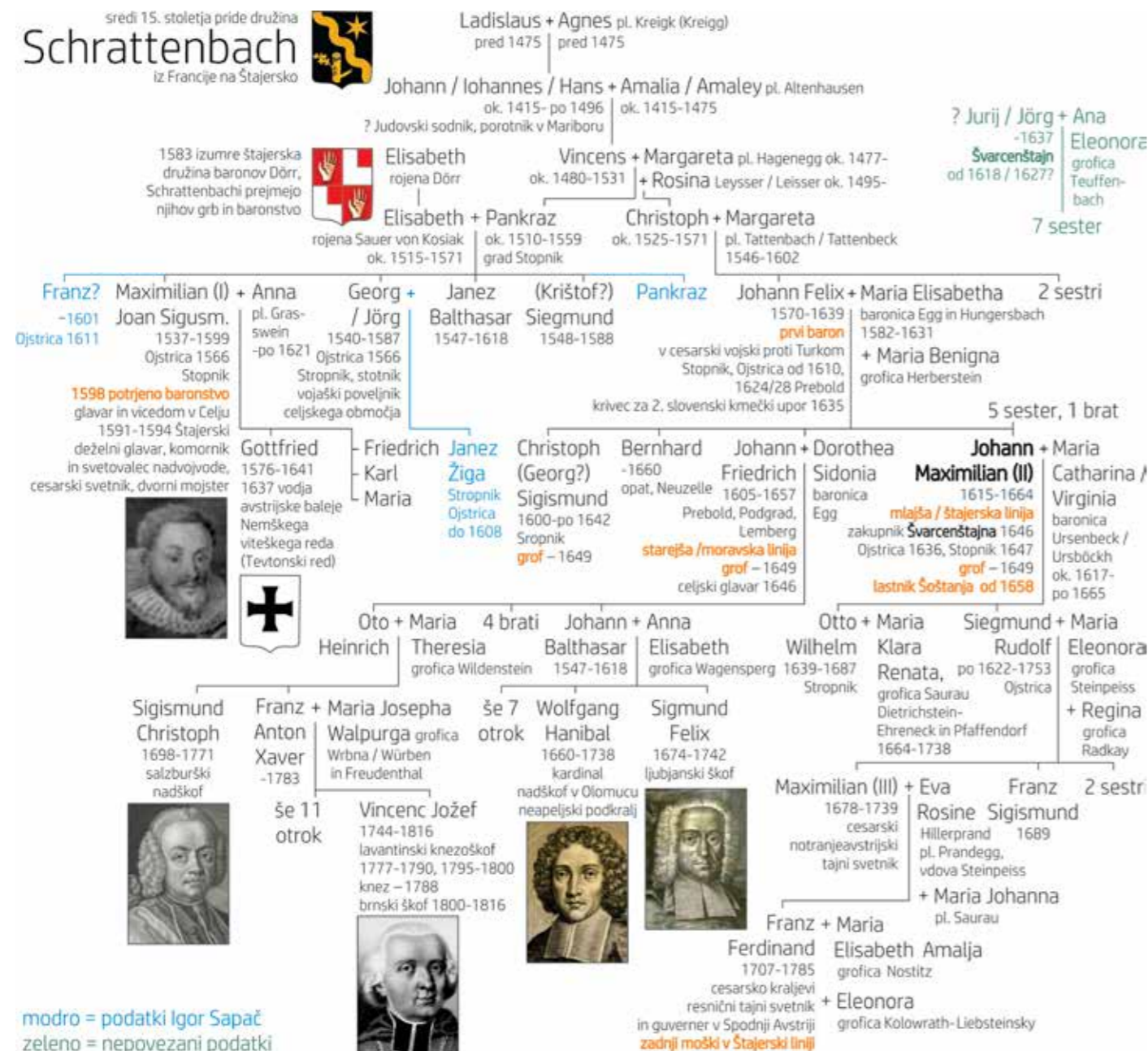
Torej naj bi Maksimilijan grof Schratzenbach posedoval gospodstvo Šoštanj med letoma 1658 in 1681. Letnica 1677 na kamnu pade v to časovno območje.

ROK POLES

Grb na plošči je izvorni družinski grb Schratzenbachov: če bi ga gledali v barvah, je na črnem polju zlata valovita lenta², ki jo v levem zgornjem kotu spremlja zlata šestokraka zvezda. Spodaj je obsekan hrastov štor/panj s koreninami in poganjkom.³

Tako preprost grb so imeli Schratzenbachi, preden so bili povzdignjeni v barone in potem v grofe. Gre za staro družino, ki naj bi sredi 15. stoletja prišla iz Francije na Štajersko. Ko so postali baroni in grofje, so dobili tudi bolj kompleksne grbe z več polji in motivi – izvorni grb so ohranjali v središčnem, srčnem polju.

Baronski naslov in velik del baronskega grba so Schratzenbachi dobili po družini Dörr/Dürr,⁴ ki je izumrla leta 1583, in s katero so bili v sorodu. Baronski

modro = podatki Igor Sapač
zeleno = nepovezani podatki

Del drevesa rodbine Schratzenbach

grb Schratzenbachov iz leta 1598 je v Siebmacherjevi knjigi o grbih Moravskega plemstva opisan takole: kvadriran, z izvornim grbom kot srčnim poljem. Na 1. in 4. polju naprej obrnjena dlan, prebodena z železnim polkrožnim kavljem, katerega polovica spodaj štrli ven [uuu, grozno!!!]. Na 2. in 3. srebrnem polju rdeči drugi kvadrant.

V knjigi o grbih Spodnjeavstrijskega plemstva je opis spremenjen: ne gre za dlani, prebodene s kavlji, ampak za rokavice s trakovi, s katerimi se jih zaveže. Ali za oklepne rokavice (Panzerhandschuh).⁵ Baronski naslov je prvi nosil Felix, naslov so 1598 potrdili njegovemu sinu Maximilianu, ki je bil glavar in vicedom v Celju (od 1588), deželni glavar Štajerske (od 1591), svetnik nadvojvode Karla in dvorni mojster nadvojvodnje Marije in je 1596 prejel plemiški naziv dednega deželnega razrezovalca na Štajerskem.⁶ Imamo celo njegov portret⁷ – ki je sicer nastal šele več kot 100 let po njegovi smrti⁸ – torej fikcija ... AMPAK tole ni naš Maksimilijan. Med člani obsežne in pomembne rodbine Schratzenbach je pogosto v rabi dokaj opek nabor značilnih »družinskih imen«, ki se ponavljajo skozi rodove – imamo vsaj tri Maksimilijane Schratzenbache: že Igor Sapač jih je zato označil z zaporednimi številkami.⁹ Tole je bil Maksimilijan (I). Njegov polbratranec je bil Janez Srečo (Johann Felix). Za lažjo predstavo, kako sta povezana, je tule del družinskega drevesa (hm ... bolj: bujno prepletenega robidovega grma, sestavljenega iz cele kopice virov ...):

Janez Srečo se je odlikoval v bojih proti Turkom, povečeval je po Vojni krajini, potem pa s trdo oficirsko roko ostro zagospodaril na domačih gradovih Schratzenbachov v Savinjski dolini: na Stopniku (pri Vranskem) in Ojstrici (v občini Tabor) ter na Preboldu: povečeval je tlako in se s podložniki brezobzirno zapletal v nasilne konflikte, ki so privedli do izbruha

drugega slovenskega kmečkega upora leta 1635, v katerem je sodelovalo 15.000 upornikov in je trajal dva meseca. Kravovo je bil zadušen tudi v okolici Šoštanja.

Janez Srečo je imel 5 hčera in 5 sinov, ki so zaradi očetovih zaslug v vojnah proti Turkom dobili grofovski status¹⁰ in kompleksen grofovski grb, sestavljen iz sedmih polj.

Kakšen je bil torej grofovski grb Schratzenbachov iz leta 1649? Dvakrat sekan in deljen, z izvornim grbom kot srčnim poljem. 1. polje: sekano, spredaj na zlatem na ločilno linijo postavljen črni orol, zadaj sedemkrat poševna delitev (srebrno in rdeče). 2. polje: dvignjeni levi rokavici¹¹. 3. polje: sedemkrat deljeno, preko srebrna lenta. 4. polje: na srebrnem zelen lovorjev venec. 5. polje: na črnem lebdječ zlat šapasti križ (Tatzenkreuz)¹². 6. polje: na rdečem v desno obrnjen zlat lev/leopard.

Rokavice so iz grba družine Dörr. Pri šapastem križu gre morda za križ Nemškega viteškega reda: Gottfried Schrottenbach (sin Maksimilijana (I)) je bil leta 1637 imenovan za vojdo avstrijske baleje (provincije) tega reda.¹³

Razvoj grba ob višanju statusa družine Schratzenbach¹⁴

V Šaleški dolini je živel tudi Jurij/Jörg Schratzenbach (* 1637), od 1618¹⁵ oz. 1627 lastnik Švarcenštajna v Šentilju, oče sedmih hčera.¹⁶ Jurij Schratzenbach je bil tudi med ključnimi pobudniki gradnje protestantske molilnice v Govčah.¹⁷ Ampak ga (ju? še) ne znam prav umestiti v družinsko drevo ...

Grofovski grb Schratzenbachov v barvah,¹⁵ popravljenih je nekaj podrobnosti.¹⁶

Vrnilo se k sinovom Janeza Sreča – ključna sta bila dva: iz Janeza Friderika se je razvila tako imenovana starejša ali moravska linija družine, njegovi vnuki in pravniki so bili škofi in nadškofi, dosegli so časti knezov in podkraljev.

Njegov deset let mlajši brat Janez Maksimilijan (II) pa je bil ustanovitelj mlajše ali štajerske linije – to je »naš« Maksimilijan, ki leta 1636 prevzel družinski grad Ojstrico (kot oče je bil tudi sam sprt s svojimi podložniki),²⁰ leta 1646 vzel v triletni zakup grad Švarcenštajn v Šentilju,²¹ leta 1647 zagospodaril na Stopniku in leta 1658 postal lastnik Šoštanja.

Maksimilijan (II) je živel je od leta 1615 do 1664, ko je umrl – prav v trškem dvorcu v Šoštanju!²²

Hm. Letnica na kamniti plošči je pa 1677 ... Očitno so Schratzenbachi gradbeno dejavnost na trškem gradu v Šoštanju nadaljevali tudi po Maksimilijanovi smrti. In očitno smo naleteli na kar konkretno (sedemnajstletno) vrzel v vrsti lastnikov šoštanjkega gospodstva med Maksimilijanom Schratzenbachom (* 1664) in grofi Turni (1681). Je Šoštanj pripadel Maksimilijanovi ženi Mariji Katarini Virginiji, rojeni baronici Urbenpächk,²³ ali njegovima sinovoma, Otu Vilhelmu (* 1687)/Sigmundu Rudolfu (* 1753), ali se je zgodovina sukala kako drugače?

¹ Hribernik, Franc: Mesto Šoštanj, zgodovinski opis. Občina Šoštanj, Šoštanj 1998, str. 54. Tudi: Ravnikar, Tone: Grbovna plošča na glavnem trgu v Šoštanju. V: Šaleški razgledi 14, Knjižnica Velenje, Velenje 2012, str. 5. e-oblika: http://www.knjiznica-velenje.si/filelib/2010-knjiznica/domoznanstvo/saleski_razgledi/ravnikar_drobtinice.pdf

² <http://www.grboslovje.si/razdelive.php>. Ponekod je lenta opisana kot potok ali valoveči oblaki. <http://www.literature.at/viewer.alo?objid=12540&viewmode=fullscreen&scale=3.33&rotate=&page=291>

³ Pri opisu grbov Moravskega plemstva je namesto štora – kol (zgoraj in spodaj odsekano deblo), na katerem je desno list, levo pa odsekana veja.

⁴ [https://de.wikipedia.org/wiki/Schratzenbach_\(Adelsgeschlecht\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schratzenbach_(Adelsgeschlecht)). Združene grbove je leta 1588 dovolil nadvojvoda Karla.

⁵ Grbi, upodobljeni na ploščah 36, 37 in 38 (Spodnjeavstrijsko plemstvo) in 98 (Moravsko plemstvo). <https://gdz.sub.uni-goettingen.de/id/PPN828641994?if=tify%22pages%22%529%22panX%22%050%22pa>

⁶ https://www.zobodat.at/pdf/Rudolfinum_2005_0197-0231.pdf str. 219. – Terminologija po: <http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=418396>.

⁷ Državna knjižnica v Berlinu, <http://www.portraitindex.de/documents/obj/33014789>. Khevenhüller, Franz Christoph, Conterfet Kupferstich ... deren jenigen regierenden grossen Herren ..., Porträtwerk, 1721–1722, Leipzig, zvezek 2, 1722, str. 47.

⁸ http://magrobnik.net/search/all_gravestones/?page=183 št. 911.

⁹ Sapač, Igor: Grad in dvorec Ojstrica. V: Kronika 2017, št. 3 – Iz zgodovine Spodnje Savinjske doline. Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Ljubljana 2017.

¹⁰ Golec: Valvasorji, str. 210, op. 874 – natančno o povzdignitvi.

¹¹ https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Schratzenbach_%28Adelsgeschlecht%29. Drugi opisi: dve roki s palci skupaj; obe stoječi roki baronskega grba.

¹² <http://www.grboslovje.si/krizcloveknavara.php>. Zlat križ na črnem navaja Siebmacher pri grbih Moravskega in črn križ na srebrnem pri grbih Spodnještajerskega plemstva.

¹³ <https://www.archivinformationssystem.at/detail.aspx?ID=3629300>. Tudi Schmutz: Historisch-topographisches Lexicon von Steyermark, str. 387. Njegov grb je na vzhodni strani lintverjevega vodnjaka v Celovcu, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lindwurmburgen_Freiherr_Gottfried_von_Schrottenbach_Burggraf_05062012_134.jpg.

¹⁴ Siebmacher's großes und allgemeines Wappenbuch, Bd. 4 (Habsburgermonarchie), 10. Abt.: Der Mährische Adel, Nürnberg 1899, 129. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/ffe/Schratzenbach-3_Wappen_Sm.png.

¹⁵ J. A. Tyroff: Wappenbuch der Österreichischen Monarchie. Nürnberg 1834. Zvezek VI., št. 67. <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/84/Schratzenbach-Grafen-Wappen.png> Risba grofovkega grba je najbrž povzeta po knežjem grbu, v katerem je še več drugih sprememb: <https://www.archivinformationssystem.at/bild.aspx?VEID=2721582&DEID=10&SQNZNR=1>.

¹⁶ https://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10362306_00024.html.

¹⁷ Golec, Boris: Sledovi Valvasorjev v Spodnji Savinjski dolini. V: Kronika 2017, št. 3 – Iz zgodovine Spodnje Savinjske doline. Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Ljubljana 2017, str. 374, op. 25. – Zimmermann, Peter: Gradovi Šaleške doline pri Gadolli in Pircheggerju. V: Šaleški gradovi viteza Gadolle, Knjižnica Velenje, Velenje 2015, str. 221 navaja, da je Švarcenštajn prešel l. 1618 s Hansa Ludvika Sauerja na Hansa Sigmunda Wagnerja in ga je šele 1627 dobil Jurij Schrottenbach (po Pircheggerju). – Enako Ignaz Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, V. Del Das Dekanat Schallthal. Graz 1884, str. 343.

¹⁸ Golec, Boris: Valvasorji: Med vzponom, slavo in zatonom. Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2015, str. 210, opomba 875.

¹⁹ Pahor, Daša: Nekdanja protestantska cerkev. V: Primož Trubar in njegov čas, str. 28. – Tudi: Gubo, Geschichte der Stadt Cilli, 224. po: Staš Žnidar: Celjani in ruška latinska šola. Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Maribor 2012, str. 40. – Tudi: Mittheilungen Historischen Vereines. Historischer Verein fuer Steiermark, 1890, str. 124.

²⁰ Koropec: Mi smo tu, str. 209 – po Sapaču.

²¹ Golec: Valvasorji, str. 210, opomba 876.

²² Golec: Valvasorji, str. 301, opomba 80: »Smrt grofa Maksimilijana postavlja Lazarinijeva genealoška zbirka v Šoštanj (ZAL, LJU 340, sk. XXV, Schratzenbach), kraj smrti pa je posredno potrjen z dejstvom, da so popis grofove zapuščine začeli prav tam in nadaljevali na Ojstrici ter v Celju«. Tudi: Sapač, Igor: Grad in dvorec Ojstrica. V: Kronika 2017, št. 3 – Iz zgodovine Spodnje Savinjske doline. Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Ljubljana 2017, str. 312.

²³ Omenja se še l. 1665 v fondu gospostev na Štajerskem v Štajerskem deželnem arhivu in Gradcu: Urbenpächk Maria Catarina Grfn, geb Witwe des Maximilian Grf v Schrottenpach 1665/289 (C. 437). http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/evidentiranja/AT-LAST_ZAC-Zaj_2004.pdf.

Šoštanjski bazen

Letno kopališče v Šoštanju se je začelo graditi v začetku 60. let prejšnjega stoletja na prostoru blizu središča mesta ob obrežju reke Pake. Zgradila ga je Termoelektrarna Šoštanj v sodelovanju s celjskim gradbenim podjetjem Gradis.

Foto zasebni arhiv Zaleznik

Foto zasebni arhiv Zaleznik

Kopališče je bilo zgrajeno leta 1964. Uradno so ga odprli v začetku kopalne sezone junija leta 1965. Termoelektrarna je kopališče tudi redno vzdrževala, v upravljanje pa ga je dala Telovadnemu društvu Partizan Šoštanj. To društvo je z bazenom upravljalo do leta 1991. Ogrevana voda je v bazen prihajala iz Termoelektrarne Šoštanj in je imela v povprečju od 26 do 28 stopinj, ki pa so jo spreminjali glede na temperaturo zraka. Šoštanjski bazen je med krajani in tudi med obiskovalci iz sosednjih občin dolgo let veljal za priljubljeno kopališče. Prihajale so cele družine z vlakom iz Celja, Žalca, Velenja. Obiskovalci so prihajali tudi iz Zgornje Savinjske doline in Koroške. Odpiralni čas kopališča je bil od 9. do 19. ure. Obiskovalcem so bili na razpolago trije bazeni: otroški, srednji in veliki. Srednji in veliki bazen sta bila zelo domiselno povezana. Prav tako so bile domiselne razne mladostniške igre, ki so se odvijale ob bazenih, kot recimo Ti loviš. Večinoma so se te mladostniške igre dogajale okoli pomola, ki je ločeval srednji in veliki bazen. Pospnemanje skokov v vodo in pa seveda prve simpatije. V spodnjem delu kopališča so bile sanitarije, kabine, številni tuši, manjše lesene garderobne omarice, prostor za tehnično osebje, strojnica, v kateri so bile nameščene naprave,

Povzeto iz dokumentarnega filma o šoštanjskem bazenu, producent Studio Mozaik. Foto zasebni arhiv Zaleznik

pomembne za delovanje kopališča, in prostor za gostinsko ponudbo. Vstopnica je vključevala možnost souporabe garderobne kabine, garderobne omarice in izposajo lesenih ležalnikov. Poleg otroških in dnevnih vstopnic je bilo možno kupiti tudi mesečno ali letno vstopnico (karto). Na enega izmed spominov moje mladosti me veže tudi šoštanjski bazen, ki je bil v toplih dnevih vedno poln obiskovalcev. Poln vrišča

RAJKO ZALEZNIK

in smeha, poln osvežitev železnih kopalcev in vonja po kloru ter morebiti še po čem. Kopalcev prav malo ali pa nič ni zanimalo, kdo jim je prodal vstopnico, važno je bilo, da so s pridom izkoristili sonce, vodo in morebitno dobro družbo. Leta 1992 kopališče prvič ni bilo v upravljanju Telovadnega društva Partizan Šoštanj, ampak ga je Krajevna skupnost Šoštanj dala v najem zasebnikom, Melaniji Stropnik in Andreju Ropu. Krajevna skupnost se je za novo kopalno sezono leta 1993 ponovno odločila, da kopališče da v najem zasebnikom. Med tremi ponudniki so takrat izbrali športno podjetje Tri in zasebnika Marjana Vrtačnika. Najemniki so za to obdobje izdelali program obratovanja kopališča, ki je med drugim predvideval tudi izgradnjo vodnega tobogana v dolžini 55 metrov. Po naročilu Marjana Vrtačnika je tobogan postavilo podjetje Šport oprema iz Ljubljane leta 1993. V tem času je kopališče prevzela Občina Šoštanj in ga leta 1997 dala v upravljanje Športnemu društvu oziroma Športni zvezi. Rekordno število obiskovalcev, kar 680, je bilo na najlepšo nedeljo v juliju leta 1997. Šoštanjski bazen je bil leta 2006 zadnjič odprt za obiskovalce. V njem so potekali tudi plavalni tečajji, veliko otrok se je naučilo plavati, prav v tem bazenu. Tu so potekala tudi občinska prvenstva osnovnih šol v plavanju, pod njim pa so se vrstili mladinski plesi, gasilske veselice in raznolike turistične in športne prireditve, rock koncerti. V okviru bazenskega kompleksa se je nahajalo tudi igrišče za odbojko na mivki. Leta 2004 je nastal idejni osnutek arhitekturne rešitve Mladinski center Šoštanj. Načrtovan je bil pod bazenom. Pobudo za ustanovitev in izgradnjo Mladinskega centra je dal Davorin Tonkli, osnutek arhitekturne rešitve pa je izdelal arhitekt Bojan Pavšek, ki v praksi nikoli ni zaživel. Leta 2007 je na svoji redni seji Svet Občine Šoštanj sprejel sklep o dokončnem zaprtju tega letnega kopališča. Rušenje bazena je potekalo v začetku leta 2009. Šoštanjski bazen je namreč po več kot 40 letih uradno prenehal obratovati. Bil pa je dolga leta pomemben prepoznaven znak mesta, kjer so se ob poletnih dneh družile in zbirale vse generacije.

NAŠA DRUŠTVA

Srečanje upokojencev Šaleške pokrajinske zveze DU Velenje

Kar več sto članov iz vseh društev upokojencev Šaleške pokrajinske zveze DU se je sredi leta udeležilo 38. tradicionalnega letnega srečanja na neformalnem, družabnem zboru, ki pa se je kot vedno razvil v konstruktivne nagovore vodstva ŠPZD in gostov.

Da je ta pokrajinska naveza zelo uspešna, potrjuje tudi redno sodelovanje županov treh občin, na območju katere Šaleška PZDU deluje z vključenimi 5.500 in več člani (tudi iz DU Ravne in Šoštanj). Dogodek je bil še posebno lep, saj so ga popestrile pevke ženske vokalne skupine Gaberški cvet iz Gaberka pri Šoštanju, v katerem prepeva večina upokojenih in nadarjenih pevk, ki so v tem letu

Foto Jože Miklavc

zaokrožile 20 let prepevanja v domači občini, Šaleški dolini in širše. Zbrane v prireditvenem prostoru Jakec Gorenje Gostinstva je uvodoma nagovoril predsednik Franc Vedenik, ki je poročal o obsežnih nalogah tako posameznih društev kot Kluba upokojencev Gorenja, sodelovanja teh v lokalni skupnosti in povezanosti z Zvezo DU Slovenije. Menil je, da bi družba morala doumeti, da so organizirani upokojenci še kako pomembni za izboljševanje blagostanja starejših ljudi in upokojencev in da delujejo z veliko prostovoljci kot humanitarna jedra s posebnimi nalogami in nameni. Zavzel se je za sistemsko financiranje koordinacijskega telesa ŠPZDU s strani občin, kjer deluje. Ciljani manjši prispevki za občine ne bi bili strošek, prej velika naložba za prihodnost ljudi, ki delujejo tudi po upokojitvi v povezovanju družin in mnogi kot aktivni del populacije v občinah in krajevnih skupnostih. Modrost in izkušnje ter pripadnost v urbanem okolju so prej doprinos kot breme tudi za druge soobčane, je še menil Vedenik. Župan Občine Šoštanj Darko Menih se je zahvalil organizatorjem in ekipi ŠPZDU za vzdrževanje tradicije tovrstnih srečanj in sprejem poročenih parov-jubilantov in dejal, da bo tudi v prihodnje po možnostih pomagal

JOŽE MIKLAVC

tako domačim društvom upokojencev kot tudi koordinatorju ŠPZDU. Podpril je tudi možnost ciljnega sofinanciranja programov, saj so sredstva na takšen način usmerjena skozi dejavnost društev nazaj v vse tri občine. Podžupan občine Šmartno ob Paki Janko Avberšek se je za opravljeno delo upokojenskih organizacij in domačega DU Šmartno ob Paki ter tudi za elitne prireditve in zavzemanje k reševanju problemov pri ZDUS zahvalil za plemenito delo in čestital vsem prostovoljcem ter vodstvenim kadrom za odlično opravljeno delo, športnikom pa za dosežene uspehe. V imenu MO Velenje je poudaril pomen medgeneracijskega sodelovanja, ki ga neguje ZDUS ter tudi ŠPZDU s svojimi društvi in prostovoljci, podžupan Peter Dermol. Dejal je: »Jemljemo vas zelo resno, delujete partnersko, opravite velike in pomembne naloge tako za našo skupnost kot tudi za vaše upokojene člane.« Zato je tudi obravnava starostnikov s strani MOV popolnoma enakopravna kot za ostale občane, saj smo kot raznotera družba potrebni eden drugemu ter skupaj dosegamo največ, kar je možno. »Tudi za funkcionalno sofinanciranje se bo našlo še nekaj sredstev,« je za zahvalo upokojencem zaključil Dermol. Ob zabavi z ansamblom Kaval je komaj še ostalo kaj časa za poročila o športnih dosežkih v vseh panogah in razglasitvi rezultatov najboljših posameznikov in ekip. Priznanje, nagrade in pokali so našli svoje navdušene športnike, Boris Zajc, neumorni športni koordinater ŠPZDU Velenje, in predsednik Franc Vedenik pa sta opravila častno in prijetno dolžnost s tiski rok. Tudi športnikom ravenjskih in šoštanjskih upokojencev. Saj, upokojenci pač nismo za v staro šaro, gibanje, šport in družabnost pa nas držijo pokonci, je bilo slišati tudi ob tej priložnosti.

V prejšnji številki nam jo je pri tem prispevku zagodel tiskarski škrt, zato objavljamo besedilo ponovno v celoti.

Iskreno se opravičujemo.

uredništvo

Pridni krvodajalci

Kri za življenje, ni reklamni slogan, ampak nas opominja, da kri rešuje življenje. In kako drugače lahko ukrepamo, kot pa da jo darujemo. Redna krvodajalska akcija v Ravnah pri Šoštanju, ki jo je 28. oktobra organiziral tamkajšnji krajevni odbor Rdečega križa, je glede na razmere v krvodajalstvu lepo uspela.

Z veseljem ugotavljamo, da se večina zaveda pomena krvodajalstva, a žal način našega življenja čedalje bolj redči vrste krvodajalcev.

V Ravnah se je krvodajalske akcije udeležilo 59 krvodajalcev. Odbor se bo še naprej trudil pri organizaciji, UKC Maribor pa jim je hvaležen za predanost. Takole so se pred plakat postavili Jože Jančič, Slavica France in Dragica Praprotnik, to so poleg še nekaterih odbornikov tisti, ki so res vsako leto zraven s srcem.

Foto Milojka B. Kompelj

MILOJKA B. KOMPREJ

Upokojenci Šaleške pokrajinske zveze DU Velenje o demenci

Ob Dnevi medgeneracijskega sožitja (DMS) strokovne pobude za aktivnosti

V sejni sobi Zdravstvenega doma Velenje je v petek, 29. oktobra, potekala okrogla miza o težavah pacientov in družinskega okolja o boleznih

sodobnega časa **demenci**. Tematiko so pomagali predelati domala vsi predstavniki strokovnih in socialnih institucij iz Šaleške doline in širše, ki se spopadajo s preventivo in lajšanjem posledic, ki jih utrpijo pacienti, pretežno starejša generacija ter njihove družine in socialno okolje. V okviru prvih dni medgeneracijskega sožitja (DMS) na ravni Šaleške pokrajinske zveze DU Velenje (ŠPZDU Velenje) je na pobudo in v soorganizaciji različnih institucij, s pobudo in organizacijsko za vsa društva upokojencev izvedla **Cvetka Vrabič**, predsednica DU državnih in občinskih organov (DOO Šmartno, Šoštanj in Velenje). Sodelovale so vse službe s področja strokovno-socialnih ustanov in dveh domov starejših iz Šaleške doline (Zimzelen Topolšica in Dom za varstvo starejših Velenje) ter predstavniki ŠPZDU Velenje. Ob pričetku je o pomenu in ciljih izobraževalnega srečanja spregovoril

predsednik ŠPZDU Velenje **Franc Vedenik**, ki je poudaril, da bi tej problematiki nujno morali posvečati več pozornosti na različnih ravneh že v aktivni dobi, še posebej v sodelovanju z institucijami, ki lahko pomagajo lajšati vzroke in posledice te neizogibne sodobne more v naših družinah in družbi. ŠPZDU Velenje na ta način prispeva, kolikor pač more, pričakuje pa se izdatna pomoč lokalnega okolja, občin in zdravstvenih ter socialnih služb in vseh institucij za starejše. Nikakor ne brezbriznosti politike, ki kroji globalno ukrepanje in usmerja proračunska sredstva v okviru zdravstva in sociale na področje, ki ga vsaj delno že obvladujejo posamezne ustanove in službe. Te pomagajo premagovati zdaj že dobro prepoznavne znake in posledice te bolezni modernega časa. Cvetka Vrabič je z organiziranjem takšnega posveta omogočila predstavnikom društev upokojencev brezplačno aktivno izobraževanje in pridobitev najnovejših informacij. Svoje izkušnje in zdravstvena dognanja so izpostavile psihologinja **Karmen Toplak** (o vrstah in diagnozah za demenco), klinična psihologinja **Danica Veternik Dražnik** (o komunikacijah, pristopu k zdravljenju, sprejem v institucije) obe iz ZD Velenje, **Ada Sevcnikar** in **Melita Fijavž** s Centra za socialno delo SŠ enote Velenje (o skrbništvu in pomoči na domu), **Albina Šučurovič**, vodja iz Patronažne službe Velenje o dejavnosti in praksah te službe. Svoje izkušnje so delile še direktorica Centra starejših Zimzelen Topolšica **Andreja Štefan Bukovič**, vodja TIM-ov v Domu za varstvo odraslih **Sabina Verdev** in vodja skupine za samopomoč za demence osebe »Čebelice« **Jelka Fužir**. V imenu društev upokojencev je svoje izkušnje o prostovoljski pomoči delila prav Fužirjeva.

JOŽE MIKLAVC

Udeleženci informativne delavnice o demenci

Foto Jože Miklavc

Problematiko in reševanje težav so predstavile strokovnjakinje različnih ustanov za zdravstvo in delo s starejšimi ter obolelimi osebami.

Foto Jože Miklavc

Šaleška pokrajinska zveza društev upokojencev

Prvič Dnevi medgeneracijskega sožitja v Šaleški dolini

Jože Šumah in Gaberški cvet so polepšali prvi DMS gala večer.

Foto Jože Miklavc

Predsednik ŠPZDU je bil ob prvih dneh medgeneracijskega sožitja vzpodbuden.

Foto Jože Miklavc

Potem ko so se pri vodstvu Šaleške pokrajinske zveze (ŠPZDU) odločili, da organizirajo vrsto aktivnosti, ki naj bi povezovale tukajšnja društva, kar 10 jih deluje v naši dolini, v aktivnem predzimskem obdobju in s tem vključili številne posameznike ter kulturno-glasbene skupine, je bilo sredi oktobra časa za priprave zelo malo. A kot znamo to v dolini »kolna in štroma« upokojeni in povezani člani s podporo vodstev vseh treh občin, so po izdelanem programu dogodkov v času od 25. do 29. 10. izvedli številne kulturne, športne in rokodelske delavnice ter prireditve pod skupnim

JOŽE MIKLAVC

imenom Dnevi medgeneracijskega sožitja (DMS). 29. oktobra so vse sodelujoče in še druge upokojence ter občane povabili na zaključno prireditev v Dom kulture Velenje. Posamezna društva so prispevala svoj delež kulturno-glasbenega programa, tako pa je bil zaključek prvega obsežnejšega festivala organiziranih upokojencev zares izjemno doživetje. V programu druženja in poročil o izvedbi prvega DMS je sodelovalo osem skupin, tudi mladine in par neprofesionalnih voditeljev humoristov, ki sta nasmejela navzoče. Vse so pozdravili in nagovorili in imenu treh občin Šaleške doline podžupanja MO Velenje **Darinka Mravljak**, podpredsednica Zveze DU Slovenije **Vera Pečnik** in predstavnik organizatorja ŠPZDU Velenje **Franc Vedenik**. Strnili so oceno tega imenitnega, razgibanega delovnega srečanja in zaželeli takšno sodelovanje in prepletanje med starejšimi občani ohraniti tudi v prihodnje. Vedenik, ki je skupaj s sodelavci ŠPZDU, s podporo županov in skupinami sodelujočih društev upokojencev uspel vnesti novosti in program za stike z mlajšo generacijo, je ocenil tokratne napore in rezultate kot zelo koristne in uspešne. Vera Pečnik je dejala, »da se izjemno delo in uspešnost te pokrajinske zgodbe pozna že dolgo in čez meje Šaleške doline«. Velenjska podžupanja Darinka Mravljak je tako spodbudne aktivnosti nagradila z obeti podpore tudi v prihodnje. »Takšno plemenito delo bomo podpirali tudi s strani vodstev občin, saj je medgeneracijsko sodelovanje izjemno koristno in plemenito gibanje, vsi skupaj pa smo poklicani in dolžni skrbeti za starejše in še vedno vitalne ljudi, ki lahko naši družbi še veliko koristijo.« Ker je na malem festivalu sodelovalo veliko število nastopajočih, si projekt zasluži več pozornosti in prostora, zato naše poročanje o tem najbrž ni zadnje.

TJAŠA REHAR

90 let

26. novembra je 90. rojstni dan praznoval Šoštanjčan Konrad Nahtigal.

Ob visokem jubileju so mu poleg domačih voščili tudi župan Darko Menih in člani Društva upokojencev Ravne ter mu zaželeli vse najboljše in predvsem veliko zdravja!

Foto arhiv Občine Šoštanj

Foto arhiv Občine Šoštanj

ADVENTNA PRAVLJICA

5. Adventna razstava v dvorcu Gutenbuchel 2019

Otvoritev in obisk ter ogled razstave potomcev rodbine Woschnagg

Potem ko so marljivi sodelavci pod vodstvom **Mateje Kumer**, mag. arh., in evropsko prepoznavnega florista **Simona Ogrizka** spet stopili skupaj, so v večmesečnih pripravah, a le v dveh tednih intenzivnega ustvarjalnega dela, v dvorcu Gutenbuchel v Ravnah pri Šoštanju pripravili še peto Adventno pravljico. V salonih v dveh etažah so večinoma ustvarjalci s prostovoljnimi delom v že postavljene originalne več kot 100 letne ambiente umestili zamišljene umetnine, ki jih že pet let skupaj načrtujeta in organizirata Mateja Kumer, mag. arh., iz Šoštanja in Simon Ogrizek iz Lokovice ob podpori osrednjega organizatorja in sponzorja Občine Šoštanj ter v sodelovanju z Zavodom za turizem Šaleške doline, Pup d. d. in Turistično olepševalnim društvom Šoštanj. Dvorec Gutenbuchel je z Adventno pravljico ponudil razkošje svoje arhitekture, ki je bila ohranjena kljub povojni zaplembi, dolgoletni uporabi celotnega prostora zgradbe in oklice Psihiatrične bolnišnice Vojnik ter do vračanja v denacionalizacijskih postopkih. Nekaj prostorov so z velikim prizadevanjem Občine Šoštanj in župana **Darka Meniha** uspeli vrniti z najemi in vzdrževalnimi posegi v funkcijo uporabe za prireditve splošnega kulturnega in etnografskega pomena. S primeri dobrih praks so obnovili zgodbe oživljanja stavbne dediščine, v katerih stare stavbe, dvorci, vile in graščine potrebujejo nov navdih in sodobne vsebine. 15. novembra (v trajanju do 29. novembra) so tako slovesno odprli razstavo 5. Adventna pravljica, ki je ponudila obiskovalcem veliko novih pogledov na umetnost, oblikovanje, umestitev novega v stilističnem sobivanju z ohranjeno opremo pa tudi še nekaj prilagajajočih se funkcij malega podjetništva, kulinarike, mode in kreativnosti domačih obrtnikov in umetnostnih ustvarjalcev. To je umestil v posamezen prostorske zgodbe in ambiente florist Simon Ogrizek, predsednik mednarodne zveze Florint Europe, ki se že vrsto let odlikuje tudi kot predsednik sekcije vrtnarstva in hortikulture pri Obrtni zbornici Slovenije. Skupaj s kolegico Kumrovo, ki se je zaljubila v zgodovino dvorca že pred skoraj desetletjem, sta pričela obujati duh nekdanjega življenja premožne dinastije in družin ter podjetništva Woschnagg (Vošnjakov), ki so zgradili dvorec kot svoje posestvo in priljubljeno slovensko domovanje, dokler jih niso v letu 1945 pregnali takratni oblastniki. Dogajanja v dvorcu so na nek način simbolično priznanje in spoštovanje do prvih prebivalcev, ki so Šoštanju in širšemu prostoru Šaleške doline dajali priložnosti za boljše

življenje predvsem z usnjarsko industrijo, ki je v tem prostoru pomenila vir preživljanja, za lastnike pa pomembna razvojna obdobja in ob dobrih delavcih obstoj stroke na Slovenskem.

Otvoritveno slovesnost, ki so ji svečani okvir pridali pevci **MePZ Skorno** z zborovodjo **Vesno Glasenčnik**, ki letos obeležujejo četrto stoletja petja, je vodila **mag. Milojka Bačovnik Komprej**, slavnostni govornik župan Občine Šoštanj Darko Menih pa je ob zahvalah vsem vpletenim in zaslužnim za že peto adventno razstavo izrazil čestitke in zaželel posebna doživetja v času, ko se narava in ljudje pripravljajo na obdobje zime in počitka. Dejal je: »Ponosni smo na dvorec, na zgodovino, ki jo ima vsak narod, spoštujemo preteklost in dogodke, spominjamo se teh časov, ki vselej in vsem niso bili naklonjeni. Adventni čas nas vedno vpelje v mir, tišino, do stiskov toplih rok in duhovnega očiščenja. Tu je postavljena čarobna zgodba, v kateri se lahko vsak na nek način najde, pomiri in uživa v umetniških kreacijah in postavitvah. Zato čestitke in zahvala Simonu Ogrizku in drugim v ekipi, ki nam dajejo iz leta v leto lepa doživetja, vredna zgodovinskega izročila.« Ob navzočnosti številnih gostov in obiskovalcev razstave je bil tudi posebni gost, častni konzul Republike Ukrajine **Robi Hudournik**, ki ga je prireditev in še posebej razstava zelo pritegnila.

Ogrizek nam je na vprašanje, kaj mu je vir novih in novih idej teh razstav, dejal: »Različne kulture, njihove navade in običaji, arhitektura, zgodovina in moda so neizčrpni vir idej. Poiščem skupne točke, povežem z našim okoljem in arhitekturnimi danostmi in že pletem posamezne ambientalne kreacije in detajle. Letošnja peta, tradicionalna razstava je v veliki meri refleksija mojih letošnjih popotovanj in odraža tisti del, ki mi je bolj pri srcu, pa čeprav ponekod stopam nazaj v zgodovino – carska Rusija z razkošjem pozlate, krzna, pavjim perjem in bliščem, kot ga je poznal car Nikolas in njegova družina. Pa angleško podeželje z angleškimi vrtnicami, ki so me v zidni tapeti salona navdihnile prvič, ko sem vstopil v dvorec. In božič v Parizu ter neponovljiva arhitektura mesta z modo, tipičnimi slaščicami in detajli, ki jih lahko najdemo le v Franciji. In še enkrat božič v daljni

JOŽE MIKLAVC

Mehiki z barvitostjo, tropskimi rastlinami, pikantnimi vnosi in nepogrešljivo božično zvezdo, kate domovina je prav ta daljna dežela Mehika. Pa spet domače okolje, toplina domačega, slovenskega ognjišča z medenjaki, ki s svojim vonjem napolnijo prostor, mleko v kristalnih steklenicah pa nas mamljivo vabi k nočnemu obroku s piškoti čarobnega okusa.« To je bila tudi osrednja vsebina razstavljenih ambientalnih umetnin, značilna za Ogrizka, ki najde dopolnilni material v bližnjem gozdu, starih šikanah, jesenskih vrtovih in zimzelenem bršljanu, bodiki, lovorikovcih ipd. In kako je mogoče to umestiti v prostore, v tako različne pakete in aranžmaje, saj gre za veliko dela, spretno roke in veselje do oblikovanja? »V moji glavi se razstava prične graditi že leto prej in se dopolnjuje do zadnje minute pred otvoritvijo. Imam zares patriotski odnos do tega prostora in najinih stvaritev (v mislih je gotovo kolegica Mateja, op. avt.). Dva tedna operativnega ustvarjanja, pri tem pa seveda tudi delavnica s cvetličarji iz Dalmacije, pomoč študentk univerze za tretje življenjsko obdobje Šaleške doline, študentk šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje ter seveda neprekosljive ekipe podjetja PUP d. d., ki so v teh kratkih dneh zares moje velike zaveznice in pomočnice. Hvala vsem in ja, ponosen sem nanje!« Kot smo slišali ob slovesni otvoritvi povezovalko programa, ki se je v imenu prirediteljev zahvalila številnim sodelujočim, Milojko B. Komprej, da so zaslužni za to veličastno prireditev in že vse druge, tudi serijo štirih velikonočnih zgodb poleg pokroviteljev in podpornikov tudi mnogi razstavljalci, mali podjetniki, umetniki in entuziasti, ki tu prebijejo veliko časa ter ponujajo na ogled, nekateri tudi za simbolični odkup svoje izdelke oz. storitve. Predvsem pa to počnejo z veliko dobre volje, prostovoljnega, ustvarjalnega poslanstva, saj menijo, da je čas do novega leta lahko tudi zanje prijetna praznična izkušnja za nove izzive. Da so dogodki v dvorcu zares nekaj posebnega, pove tudi podatek, da je v petih letih te razstave obiskalo že precej čez 30 tisoč obiskovalcev iz Šaleške doline in vse Slovenije.

Dvorec Gutenbuchel so obiskali tudi člani rodbine Woschnagg.

Foto Jože Miklavc

Adventna pravljica

Foto Jože Miklavc

Zima

Foto Jože Miklavc

Šoštanjski župan Menih je gostil častnega konzula Ukrajine Robija Hudournika v družbi Simona Ogrizka in Mateje Kumer.

Foto Jože Miklavc

Šoštanjske meščanke so živi del te znamenite razstave.

Foto Jože Miklavc

Prijetno posadanje sredi trga v Šoštanju

Foto Jože Miklavc

Z ročno izdelanimi medenjaki je Dea Zager okrasila drevesa.

Foto Jože Miklavc

DOGODKI IN LJUDJE

Otroška zabava za noč čarovnic v Belih Vodah

Konec oktobra so v Bele Vode poleg krompirjevih počitnic prišle tudi prijazne čarovnice in duhovi. Ker imajo naši otroci v Belih Vodah radi noč čarovnic, je društvo Vulkan v petek, 25. oktobra 2019, ob 17. uri organiziralo ustvarjalno delavnico, ki so jo vodile animatorke Urša, Maša, Alenka, Sara in Tjaša.

Na delavnici so se zbrali veliki in majhni otroci. Našim spretnim mentoricam res ne manjka igrivosti in idej. So prave zakladnice predlogov, kako se zabavati, krepiti domišljijo in kako izkoristiti čas za vrstniki in prijatelji. Za letos so pripravile prav poseben program. Duhca Puhec in Pihec sta s svojo predstavo odprla »Halloween party«, zabavo, ki je trajala do nočnih ur. Otroci so se veselili strašnih, hkrati pa zelo veselih sladkarij v obliki buč, vampirskih zob, okostnjakov in duhcev. Pozobali so vse, saj so bili zelo slastni. Ob sladkanju so si poslikali obraze in se strašili med

seboj. Sara in Tjaša, ki zelo dobro plešeta, sta jih naučili novega plesa. Kreativna delavnica za noč čarovnic je lepo uspela in mnogo prehitro minila. Naše mentorice skozi vse leto skrbijo, da naši najmlajši prek kreativnega izražanja poglobljajo

Foto arhiv društva Vulkan

svojo domišljijo, hkrati pa se tudi kaj naučijo. Že prav kmalu se bodo spet srečali na adventni in božični delavnici.

Foto arhiv društva Vulkan

BARBARA PERNEL

Jesenski sprehod po Logarski poti v dobri družbi

Letošnja jesen nam je podarila res lepo in toplo vreme. Naša Logarska pot okoli Sv. Križa je kar vabila, da jo prehodimo, preden se vreme spremeni in v naše kraje pride zima. Zato je naša predsednica Marjeta vsem članom poslala prijazen SMS z vabilom na nedeljski popoldanski sprehod v dobri družbi.

V nedeljo, 27. oktobra 2019, po kosilu smo se zbrali na Honecu in bilo nas je veliko. Odpravili smo se po lepi urejeni gozdni poti. Ob prijetnem klepetu smo hitro prispeli do Kelnarja, kjer nas je gospodar Jože povabil na borovničke in jabolčnik. Prijetno okrepljeni smo nadaljevali pot proti skalam, kjer po navadi naredimo kratek odmor. Naši pridni člani so pred nekaj dnevi postavili novo mizo in klopi, zato je bil odmor še bolj prijeten in udoben. Spet smo se malo okreščali iz nahrbtnikov, preden nas je čakal še zadnji vzpon, nato pa smo se po lepi gozdni poti vrnili nazaj do Honeca. Društvo Vulkan je poskrbelo za manjše okrepčilo in ponudilo članom pivo, jabolčnik in vodo. Na toplem sončku smo še malo posedeli in poklepetali, nato pa smo se z lepimi vtisi odpravili proti domu. Morda se lepo vreme še vrne. Mi ga bomo zagotovo izkoristili za prijeten sprehod po naši Logarski poti.

Foto arhiv društva Vulkan

Foto arhiv društva Vulkan

BARBARA PERNEL

Odstranitev trnja z Vrsnakove kapele

Ob nekdanji pešpoti Gaberke–Pristava, pod kmetijo, ki se ji je po domače reklo pri Vrsnaku, je leta 1906 tedanji lastnik kmetije Zaleznik zgradil precej veliko in bogato okrašeno kapelo.

Ker stoji kapela na pobočju gabrškega dela Goric, je

namenom oziroma zaradi kakšne zaobljube. Zaradi zaobljube je bila zgrajena tudi Vrsnakova kapela. Ker je Zaleznikova žena hudo zbolela, se je ta zaobljubil Lurški Materi Božji, da ji bo ob morebitni ozdravitvi žene v zahvalo postavil kapelo. In kot kaže, je njegova žena ozdravela. Zaleznik je držal besedo in zgradil eno večjih kapel v tej okolici, dolžine pročelja 2,5 m, širine 2,4 m in z višino stropa 4,3 m. V kapeli je stal lesen kip Lurške Matere Božje, delo kiparja s priimkom Nemeč. Lurški Materi Božji je družbo sprva delala tudi sveta Bernardka, ki pa so jo kasneje ukradli. Usoda kipa Lurške Matere Božje ni znana. Očitno od selitve zadnjih lastnikov nihče

Vrsnakova kapela 2019, grm

V tem grmu se skriva Vrsnakova kapela.

Foto A. Grudnik

od daleč vidna s celotnega spodnjega dela Gaberke. Zidana je iz rdeče opeke, streha je krita z bobrovcem, zunanji in notranji ometi pa so okrašeni z bogatimi reliefnimi okraski. Kapela je na zunanji strani rumene barve v kombinaciji z belo, znotraj pa je bela barva kombinirana z roza barvo.

Znano je, da je vsaka kapela zgrajena z določenim

več ni skrbel niti za kapelo niti za okolico kapele, zato jo je pričelo počasi preraščati trnje. Leta 2004, ko sem kapelo fotografiral ob pripravi članka o preseljeni domačiji Vrsnak, je v kapeli za stekleno vitrino z lesenim okvirjem in modro-rumenim vitrajem še viselo manjše leseno razpelo in na notranjih stenah viseli uokvirjeni sliki z božjima podobama. Notranjost

Kožuhanje koruze pri Videčniku

Kulturnica Gaberke in kmetija Videčnik sta konec oktobra skupaj organizirala kožuhanje koruze.

Priprava na kmečki običaj se je pričela že spomladi, ko je bila koruza posejana na nekdanji Kresnikovi njivi v spodnjem delu Gaberke. Za Kresnikovo njivo že vrsto let pravijo, da bo kmalu »šla pod vodo«. Letošnje jesen pa jo je jezerska voda le dosegla in pričela potapljati, zato je bil letošnji pridelek tam pobran zadnjič. Temu dogodku primeren je bil tudi govor Branka Spitala, ki je bil do pred nekaj leti lastnik njive. Pohvalil je rodovitno zemljo, vsako leto jim je tam zrasel bogat pridelek. Povedal je nekaj dogodivščin o delu na njivi, ki so se dogajale v časih, ko so bili še njegovi starši živi. Med kožuhanjem je bilo poskrbljeno za obilo smeha, veliko pa so tudi prepevali stare pesmi. Po koncu kožuhanja smo zvezano korožo obesili v sušilne droge, pospravili slamo in odšli na zasluženo malico, ki so jo pripravili na kmetiji Videčnik.

Kožuhanje Plešej 2019

Foto A. Grudnik

A. GRUDNIK

kapele so še varovala lesena vrata v zeleni barvi. Vse stene kapele so bile v relativno dobrem stanju, sicer že potrebne manjše obnove in beljenja. Streha je bila takrat že rahlo poškodovana, zato je deževnica počasi začela najedati omet in ornamente zunanega dela kapele. Levo stran kapele je takrat že pričelo zaraščati trnje.

Zadnja leta je nekdanja cesta iz Gaberke proti Šoštanju priljubljeno sprehajališče tako za domačine kot za nekdanje preseljene prebivalce spodnjih Gaberke in Družmirja. Na enem od sprehodov sem srečal nekdanjega prebivalca Družmirja, ki si je po dolgih letih prišel ogledat, kaj je še ostalo od njegove rojstne vasi. Od Orožvega ovinka je pogledoval proti Vrsnakovi kapeli in se začudil, da kapele ni več. Razložil sem mu, da kapela sicer še stoji, vendar je vsa prekrita z zelenjem. Počasi se je pričelo v kraju govoriti o žalostnem stanju nekoč zelo lepe in znane kapele. Tako smo se v Kulturnici Gaberke odločili, da bomo z dovoljenjem lastnikov mogočno kapelo »osvobodili« trnja, ki jo je prerasl tudi čez streho. Člani Kulturnice smo tako v četrtek, 24. oktobra, v delovni akciji, ki je trajala šest ur, očistili okolico kapele. Veliko dela nam je prihranil Branko Videčnik, ki nam je priskočil na pomoč s traktorjem, na katerem je imel nameščen čelni nakladalnik. Po opravljenem delu smo si ogledali, kako je zob časa načel kapelo. Ugotovili smo, da so zidovi kapele še dokaj močni, česar pa ne bi mogli reči za zunanje omete, ki jih počasi uničuje dež. Tudi streha bi bila potrebna obnove. V kapeli ni bilo več nobene božje podobe. Na notranji strani stebrov je pod beležem viden napis s svinčnikom Bog blagoslovi 1929 in Bog živi 30. 10. 29 ter neberljiv podpis avtorja.

Poleg kapele stoji vodnjak, ki je globok samo okoli 2 metra. Kljub svoji plitkosti v preteklosti tudi v najhujši suši ni nikoli presahnil. V njem je bilo vedno dovolj vode, tako da so jo lahko zajemali tudi sosede, ki so v času suše ostali brez nje. S pogrezanjem tal je vodna žila v vodnjaku presahnila.

A. GRUDNIK

Prijetno srečanje

Sobota, 16. novembra, je v Ravnah združila starejše občane na prijetnem dogodku, ki ga organizira Krajevni odbor Rdečega križa Ravne. Srečanje, ki je bilo letos že 35. po vrsti, je v Ravnah vedno dobro obiskano, k dobremu počutju pa prispevajo prav vsi udeleženci.

Skoraj sto udeležencev (skupaj jih je evidentiranih 130 nad 70 let starosti) je prisluhnilo kulturnemu programu, ki so ga organizirali ravenški kulturniki. Program je povezovala Nina Krt. Župan Občine Šoštanj Darko Menih je pohvalil delo krajevne organizacije Rdečega križa in vsem zaželel krepkega zdravja. Prisoten je bil tudi predsednik območne organizacije RK Velenje Jože Kožar, ki je predstavil dejavnosti Rdečega križa, ki so združene v humanem duhu. Predsednik krajevne skupnosti

MILOJKA B. KOMPREJ

Jože Sovič, ki tudi pomaga pri organizaciji, pa je ponosen na krajanje in na njihov prispevek k ugledu kraja. Najstarejša prisotna krajanka je bila Angela Kumer, najstarejši krajan pa Matevž Klavž. Pogostitev je organiziralo priznано šoštanjsko gostišče, odbornice KO pa so kot vedno obložile mize s slastnim pecivom.

Foto Nik Jančič Žlebnik

»Toukec gasa«

Tako radi rečemo, da živimo čedalje bolj odtušeno, obrnjeno k sebi in vase in ob tem mnogo ne storimo nič. Tempo življenja nalaga vsakega dnevu svojo težo, velikokrat je ne znamo odložiti. Zato je prav, da obstajajo ljudje, ki se zavedajo, da je druženje pomembno za razbremenitev vsakdana in je dobra naložba za lepe osebne odnose.

V Ravnah obstaja skupina ljudi, ki se družijo že deset let. Po domače si pravijo »Toukec gasa«. Njihov edini namen je druženje, ki je razširjeno na pohode, izlete in priložnostna praznovanja. Skupina deluje neformalno, tako je bila tudi ustanovljena. Peter Obšteter, eden izmed ustanovnih članov, vodi natančne zapiske, podkrepjene s fotografijami, kaj vse se je v teh desetih letih zgodilo. Zapisan ima tudi prvi pohod, ki so ga naredili k Rihterju v Velunjo. »Na otvoritvi ceste v novembru 2009 smo ugotovili, da se imamo fajn in da se premalo družimo.« Od takrat je zadnja nedelja v mesecu rezervirana za pohod. Kamorkoli, le da je združeno s kakšnim prijetnim ogledom lepote Slovenije ali domačega kraja. Temu je namenjen tudi izlet, ki ga opravijo enkrat na leto in jih popelje na zanimivo destinacijo. Pa še znamenitosti Slovenije spoznajo mimogrede. Med drugim so sedli v šolske klopi, v šoli Brihtna buča na dolenskem, se pomudili v Radovljici, obiskali Prešernovo rojstno hišo, se čudili lepotam Goriških Brd ... Skratka, povsod, kamor jih vodi pot, je lepo. V kronologiji se je znašlo 93 pohodov, jubilejnega ob deseti obletnici so opravili 24. novembra v Šmihelu. Za konec leta se bodo spet družili in razdelili

nagrade najbolj »pridnim«. Vmes pa se dobijo še na rekreaciji, ki je enkrat tedensko v REKS-u. Polna kapa druženja, bi rekel kdo, a ker ni nobene prisile, je v vseh desetih letih več kot prijetno. Poleg tega sta obrekovanje in politika prepovedani temi, to pa je tudi eden izmed pogojev članstva. Privlačno, kajne? A če ste se odločili, da bi se pridružili tako prijetnim ljudem, žal to ne bo šlo. Skupina, ki jo sestavljajo Erna in Peter Obšteter, Darinka in Jože Menih, Martina in Ivan Kompelj, Judita in Vojko

MILOJKA B. KOMPREJ

Krneža, Fanika in Branko Krt, Marija in Jože Jan, Magda in Darko Grobelnik, Ida in Marjan Kotnik, Jožica in Srečko Potočnik, je zaprta. Ne želijo, da bi se dobro vzdušje in več let trajajoče prijateljstvo pokvarilo. V takem številu jih je ravno prav, da sme ha nikoli na zmanjka. Naj tako tudi ostane. Z dobro voljo med ljudi, pa bo svet veliko lepši.

Foto osebni arhiv

Šoštanjski veterani na strokovni ekskurziji v Krškem

LEON STROPNIK

Foto arhiv OZVVS Šoštanj

Sobota, 19. oktobra – Lep jesenski dan, ravno prav za izlet. In se odpravimo ... člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Šoštanj, da spoznamo Krško z okolico in se seznanimo z dogodki na tem področju pred 28 leti, ko smo si Slovenci z orožjem izborili samostojno in neodvisno državo.

Za prvo destinacijo smo si izbrali hidroelektrarno Vrholovo, prvo delujočo elektrarno na spodnji Savi. Prijazen operater nam je orisal delovanje najstarejše hidroelektrarne na spodnji Savi in nam povedal, da trenutno deluje samo ena turbina od treh zaradi nizkega nivoja Save. Po ogledu smo se odpravili do Krškega, kjer sta nas pričakala predstavnika gostitelja OZVVS Krško – predsednik Božo Kosalec in častni predsednik Zdenko Mohar. Skupaj smo se odpravili na prekrasen planinski hram na Grmadi, v neposredni bližini oddajnika Sremič, na višini 488 m, last planincev

iz PD Videm iz Krškega. Tu smo se okrepčali z malico in dobro kapljico njihovih vin. Prepustili smo se toplim jesenskim žarkom in preudovitemu razgledu na Krško z okolico. Naslednja postaja je bilo avtocestno počivališče na odseku Slovenska vas – Smednik, kjer se nahaja spominsko obeležje dogodkov iz julija '91'. V bližini, v Krakovskem gozdu se je v juliju odvijal eden od prelomnih dogodkov preprečevanja vojaškega napada

na Slovenijo. Za konec smo si ogledali stari del mesta Krškega in mestni muzej, ki hrani bogato zbirko Valvazorjevih del. V avtentično obnovljenih muzejskih prostorih se nahajajo mnoge občasne in sodobne razstave. Ob prijetnem razpoloženju in zvoku harmonike smo dan zaključili v gostišču Senica z dolgoletno tradicijo v Senovem. Domov smo se vračali z lepimi občutki, hvala pa veteranom Krškega za prijetno druženje in gostoljubje.

Zimzelen zeleni že 10 let

ANDREJA ŠTEFAN BUKOVIČ

V oktobru, natančneje 20. oktobra 2009, je bila otvoritev DEOS Centra starejših Zimzelen Topolšica. Deset let delovanja je relativno kratko obdobje, a vendarle bogato in zelo plodno. Če se ozremo daleč nazaj, se zdi, da je bil Zimzelen povabljen v sredo smrekovih gozdov.

V tem duhu sta Premogovnik Velenje, kot prvi lastnik Zimzelen in tudi investitor, ter Občina

Šoštanj izbrala odlično lokacijo za umestitev Centra starejših Zimzelen. Po sedmih letih delovanja Centra je družba DEOS d. o. o. prevzela lastništvo in Center Zimzelen priključila skupini DEOS – domovi.

Zimzelen je v desetih letih delovanja zelenel s pomočjo ljudi, ki sobivajo v njem. Poleg osnovnega programa oskrbe in nege, ki se izvaja za uporabnike, smo razvijali in širili programe tako na strokovnem področju kot tudi na duhovno-kulturnem. Iz tako rekoč prazne hiše smo naredili topel dom.

Sodelavke in sodelavci so steber hiše in prav njim gre posebna zahvala za ideje, zamisli in delo, ki ga opravljajo zavzeto in odgovorno.

Preteklost, sedanost in prihodnost Zimzelen oblikujejo vrednote: **transparentnost, humanost, strokovnost, odgovornost in inovativnost.** DEOS Center starejših Zimzelen je v desetih letih delovanja izoblikoval pristop izvajanja dejavnosti, temelječ na zaupanju. **Vse se dogaja, ker obstajajo volja, moč in vera v sebe in zmožnosti drugih.**

Foto arhiv Centra Zimzelen Topolšica

ŠOLA IN VRTEC

Tekmovanje iz logike

Učitelji matematike na Elektro in računalniški šoli že nekaj let organiziramo tekmovanje iz logike. Prva stopnja je šolsko tekmovanje, ki je bilo v četrtek, 26. 9. 2019. Tekmovanja se je udeležilo 51 dijakov Elektro in računalniške šole. Od tega je bilo 17 dijakov iz 1. letnika, iz 2. letnika tudi 17 dijakov, iz 3. letnika 13 dijakov in iz 4. letnika 4 dijaki. 20 jih je prejelo bronasta priznanja.

V Sloveniji je tekmovalo 5008 dijakov. Na državno tekmovanje se je uspelo uvrstiti 559. Med njimi so bili tudi štirje z Elektro in računalniške šole Velenje. Iz 1. letnika Jan Novak, iz 3. letnika Jure Majcen, Anže Goršek in Andraž Podpečan.

34. državno tekmovanje iz logike za dijake je potekalo v soboto, 9. 11. 2019. Tekmovanje je gostila Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Naši dijaki so dosegli izvrsten rezultat. Anže Goršek, Jure Majcen in Jan Novak so dobitniki zlatega priznanja. Svoje vtise o tekmovanju sta zapisala:

Anže Goršek

Ko sem se letos prijavil na tekmovanje iz logike, sem sklenil, da se bom bolj potrudil kot prejšnja

leta, zato sem se na tekmovanje resneje pripravil, z reševanjem tekmovalnih pol iz preteklih let. Tako sem na državno tekmovanje odšel samozavestno, tam pa se mi je nasmehnila tudi sreča, ko sem prejel naloge, ki so mi bile pisane na kožo in tako sem imel po tekmovanju dober občutek. Ko pa smo se skupaj z neučakanimi sotekmovalci začeli pogovarjati o rešitvah nalog, sem se začel zavedati možnosti dobrega rezultata. Zelo sem vesel, da mi je uspelo doseči dober rezultat in zlato priznanje, saj se v preteklih letih nisem tako dobro odrezal na podobnih tekmovanjih in to mi je dalo ponovni zagon, da bom še naprej z veseljem reševal logične probleme.

Anže Goršek, Jure Majcen, Andraž Podpečan, Jan Novak

Foto arhiv ŠCV

BISERKA LEDINŠEK

Jan Novak

Takoj ko je mentor (Nino Golčman) vprašal, kdo bi se prijavil na tekmovanje iz logike, sem se javil. Na šolskem tekmovanju sem se kar dobro odrezal in se uvrstil na državno. Teden pred državnim tekmovanjem sem si pogledal naloge iz prejšnjih let. Na dan tekmovanja sem se dobro počutil, saj sem bil tudi dobro naspan. Naloge na tekmovanju sem uspešno rešil in čakal na rezultate. En teden kasneje sem izvedel za svoj rezultat. Bil sem malo presenečen, ampak zelo vesel, da sem osvojil zlato priznanje.

Uspehi dijakov ŠCV na mednarodnem tekmovanju natakarejev, barmanov, barist in restavracij – Grand Gourmet 2019

Lepe jesenske dni so dijaki ŠC Velenje, Šole za storitvene dejavnosti izkoristili za preizkušnjo na mednarodnem tekmovanju. Od 22. do 24. oktobra se je na Hrvaškem odvijalo že peto mednarodno tekmovanje natakarejev, barmanov, barist in restavracij – Grand Gourmet 2019.

Festival vsako leto prirejajo z namenom promocije poklicev v gostinstvu. Dogodek je potekal ob toplem, sončnem vremenu, bučanju valov in vrvežu, ki so ga v Dalmacija Sunny Hotelu v Makarski ustvarjali udeleženci.

Šolski center Velenje, Šola za storitvene dejavnosti sta zastopala Lea Sušec in Izidor Destovnik, Višjo strokovno šolo pa študenta Urška Jazbec in Kosta

Kocev. Vsi so se izziva udeležili pod mentorstvom Simone Pompe.

Dijaka Lea Sušec in Izidor Destovnik sta tekmovala v juniorski kategoriji. Svoje znanje sta prikazala z odliko. Lea Sušec je osvojila 1. mesto in zlato medaljo za najboljši tatarski biftek ter pravilno dekantiranje vina barik (Cabernet Sauvignon, arhivsko vino, Vinska klet Goriška Brda), Izidor Destovnik pa se je uvrstil na 2. mesto in prejel srebrno kolajno, v kategoriji tatarski biftek in dekantiranje vina barik (Modri pinot, Vinska klet Brumec, Klokočevnik, Loče).

V kategoriji latte art sta tekmovala študenta Urška Jazbec in Kosta Kocev, ki sta prav tako pokazala dobro nadgradnjo svojega srednješolskega znanja. Urška Jazbec je prejela zlato medaljo, Kosta Kocev pa srebrno medaljo v omenjeni kategoriji.

Foto arhiv ŠCV

SIMONA POMPE

Študent Kosta Kocev se je udeležil tudi tekmovanja priprave kavnega napitka »Signature drink«, za katerega je prejel bronasto medaljo.

Veseli smo, da so znanja in uspehi naših dijakov in študentov tako izjemni, saj to nakazuje na odlično delo, ki ga šole ŠC Velenje, njeni zaposleni, dijaki in študentje skupaj beležijo. Njihova strokovnost in odličnost se nadaljujeta iz srednje v višjo strokovno šolo, ki ima prav tako korenine v Velenju.

Mednarodni uspehi in rezultati na področju gastronomije dokazujejo, da je Šolski center Velenje resnično mavrica strokovnega znanja in je na pravi poti k še večjim uspehom dijakov in študentov ter njihovih mentorjev.

Uspehi študentov in dijakov ŠCV, Višje strokovne šole in Šole za storitvene dejavnosti

Gostinsko-turistični zbor Slovenije je prireditev turizma in gostinstva, ki ima v Sloveniji najdaljšo tradicijo. Združuje zaposlene v gostinstvu in turizmu in tudi mladino v procesu izobraževanja za delo v stroki. Strokovna tekmovanja omogočajo prikaz dodanih vrednosti storitev, ki bi jo vsak hotelir želel imeti v svoji ponudbi. 66. Gostinsko-turistični zbor Slovenije je potekal od ponedeljka, 11. do srede, 13. novembra 2019, v Kongresnem centru Grand hotela Union v Ljubljani.

Kot vsako leto so se na največjem tovrstnem tekmovanju v Sloveniji tudi letos zvrstila različna tekmovanja s področja gastronomije in turizma. Ves čas so potekale različne kulinarne delavnice, razstave kulinarčnih izdelkov, predstavila so se različna podjetja, ki so povezana z gastronomijo in turizmom, znotraj in zunaj Slovenije.

Šolski center Velenje so zastopali:

- TEKMOVANJE LATTE ART (študenta Urška Jazbec in Kosta Kocev),
- TEKMOVANJE V PRIPRAVI KAVE in KAVNEGA NAPITKA (študentka Urška Jazbec in dijak Izidor Destovnik iz 2. GA),
- TEKMOVANJE V MEŠANJU PIJAČ (študenta Kosta Kocev in Roki Zabukovnik).

Naš vrtec je domek, kjer so doma vedoželjni in srečni otroci

Tudi v mesecu novembru so nam kljub turobnemu vremenu v našem vrtcu dnevi hitro tekli. Že pri naših najmlajših skušamo strokovno delavke na primeren način vzpodbuditi ljubezen do sebe in drugih, domačega kraja, svojega naroda in naše domovine. Tako so se prvič srečali z državnimi simboli s pomočjo aplikacij, poslušali slovensko himno in prebirali slovenske folklorne šaljivke in zbadljivke.

V skupini malo večjih in starejših otrok smo se ta mesec igrali z malo drugačnimi igračami. »Ta prave igrače« smo za nekaj časa pospravili, mi pa smo se igrali z enostavnimi materiali iz

Dijaku in študentom 1. letnika ŠCV Višje strokovne šole je bila mentorica ga. Simona Pompe.

Zadali smo si nekoliko zahtevnejše področje tekmovanja, saj smo se vključili v tekmovanja, v katerih so tekmovali tako zaposleni v gostinskih obratih (hotelih, restavracijah ...) kot tudi vsi ostali, ki so se želeli preizkusiti v kategorijah profesionalcev.

Letos je bila udeležba tekmovalcev na GTZ izjemno velika in posledično je to vsekakor kar velika konkurenca, pa vendar smo izjemno veseli rezultatov, ki smo jih dosegli, kot tudi izkušnje, ki so jih dijaki in študenti na ta način pridobili. Odločili smo se, da te čudovite recepture naših študentov in dijaka delimo z vami. Najdete jih lahko na naši spletni strani.

Šolski center Velenje ves čas sledi novim smernicam in trendom v gastronomiji in turizmu in tudi ob tovrstni praksi sodelovanja na tovrstnem

Dijak Izidor Destovnik, ravnateljica Mateja Klemenčič, dijakinja Lea Sušec, Simona Pompe, študentka Urška Jazbec, študent Kosta Kocev, ravnatelj Uroš Sonjak

Foto arhiv ŠCV

vsakdanjega življenja – nestrukturiranimi materiali (kartonske škatle, tulci, platenke, različni naravni materiali). Igra z nestrukturiranimi materiali daje otroku večjo možnost, da razvija svojo ustvarjalnost, domišljijo in tako pridobiva nove izkušnje. Otroku omogoča, da se z istim predmetom lahko igra na različne načine in predmeti postanejo različne stvari (škafca je lahko samo škafca, lahko pa postane hiška, posteljica za dojenčka ali avto).

Otroci iz skupine 3–5 let so v tem času še posebej skrbeli za svoje zdravje. Medse so povabili medicinsko sestro in strokovno delavko preventivnega zobozdravstvenega programa. Poučili sta jih o tem, kako dobro skrbimo zase (pravilno brisanje nosu in umivanje rok in zob ...) in se pogovarjali o zdravi in uravnoteženi prehrani. Otroci so že veliko vedeli povedati o tem, kaj moramo storiti v primeru, če slučajno zbolimo. Ustvarili so tudi prehransko piramido in se naučili, da je vsakodnevno gibanje pomemben del zdravega načina življenja. Najstarejši otroci v naši enoti so spoznavali Topolšico in pomembnejše objekte v kraju, se seznanjali z različnimi vrstami prometa in si v igralnici

tekmovanju smo videli veliko novih idej in smernic, ki so na trgu dela v gostinskih obratih kreirani za goste in turiste, da je njihovo doživetje v Sloveniji petzvezdično.

Veseli smo, da smo lahko bili del tega dogodka, saj so izkušnje iz tovrstnih tekmovanj nepopisno velike in bodo našim tako dijakom kot tudi študentom čudovita popotnica pri opravljanju dela na področju gastronomije.

Zahvala gre vodstvu ŠCV in ravnateljici Višje strokovne šole Urošu Sonjaku in ravnateljici Šole za storitvene dejavnosti Mateji Klemenčič, ker sta naši prošnji, da se tekmovanja udeležimo, prisluhnila in tako doprinesla k dodatnem znanju nas vseh. Dobili smo tudi možnost, da smo bili kot ŠCV opaženi in dosegli čudovite rezultate, predvsem pa nepopisno čudovite izkušnje.

SIMONA POMPE

LUCIJA POTOČNIK

naredili pravo maketo Topolšice. Poseben poudarek so namenili pravilnemu in varnemu gibanju v prometu. Ogledovali so si prometne poti, se učili prepoznati prometne znake in kako varno prečkati cesto.

Misli nam že uhajajo v december. Iskrivo in igrivo pričakovanje prazničnih dni vam želimo in vas lepo pozdravljamo.

Foto arhiv Vrta Šoštanj

Varno na cesto

Otroci se zelo radi igrajo z različnimi vozili, zato strokovne delavke v vrtcu večkrat pripravimo dejavnosti na temo prometa.

Vzporedno z igro otroci spoznavajo različna vozila, kako in kje se vozilo giblje ter cestne simbole in pravila, ki jih moramo upoštevati vozniki in pešci. Zavedamo se, da je zgodnje učenje velikega pomena, zato že naše najmlajše vključujemo v projekte, ki otroke seznanjajo o pomenu varnosti na cesti.

V mesecu požarne varnosti so nas obiskali gasilci in pokazali svojo opremo in vozila. Šofer avtobusa je pred vrtcem pripeljal avtobus, da so si ga lahko otroci pogledali, na opazovalnih sprehodih pa

smo opazovali prihod vlaka na železniško postajo. Obiskal nas je tudi policist, s katerim smo se pogovarjali, kako skrbimo za varnost, kje prečkamo cesto, ali lahko otroci sami hodijo po mestu in kje se lahko igramo. Otroci so ustvarjali o vsebini

Foto arhiv Vrtca Šoštanj

DAMJANA SEČKI

prometa, si pogledali knjige o vozilih in se igrali didaktične igre, preko katerih so utrjevali pravila varnega vključevanja pešcev v promet.

Ko bom velik/a bom ...

Obisk gasilcev v mesecu požarne varnosti nas je pripeljal do tega, da smo se v skupini začeli pogovarjati o poklicih. Kdo želimo biti, ko odrastemo? Komu želimo slediti in mu biti podobni? Kam bomo hodili v službo in kaj bomo delali? Kaj počneta mamica in očka v službi?

Vse to smo se spraševali v mesecu novembru. Razmišljali smo, v katerih poklicih ljudje pomagajo drugim ljudem in katere pripomočke uporabljajo pri svojem delu. Sprehodili smo se skozi mesto in ugotovili, da ima vsak poklic svoje delovno mesto in prostor. V naši igralnici smo ustvarili koticke, v katerih smo lahko spoznali različne poklice – frizer, zdravnik, kuhar, plesalec, gradbenik, glasbenik ... in jih opremili s pripomočki, značilnimi za določen poklic. Ob didaktičnih igrah smo urili

svoj spomin in preko aplikacij spoznavali poklice, ki so nam manj znani in jih v našem okolju srečujemo manj od ostalih. Iz odpadnega materiala smo ustvarili svoje pripomočke za delo in si tako še dodatno popestrili igro. Spoznali smo, da je

Foto arhiv Vrtca Šoštanj

JASMINA STROPNIK

vsako delo cenjeno in vredno spoštovanja in da lahko vsak posameznik s svojim delom pripomore k boljšemu življenju v skupnosti, v kateri živimo.

Spoznavanje poklicev

V enoti Mojca Gaberke smo v mesecu novembru spoznavali poklice in promet. V sklopu tega smo imeli tudi več različnih gostov.

Obiskali so nas policist, frizerka, šivilja, gasilci, športniki in kuharica. Vsak nam je predstavil delo, ki ga opravlja. Policist nam je predstavil svojo uniformo, opremo, policijsko vozilo, z nami pa je odšel tudi na sprehod. Frizerka nas je razveselila z novimi frizurami. Šivilja nam je pokazala, kako nastanejo različna oblačila. Gasilci so nam predstavili uniformo, opremo, gasilska vozila in gasilski dom. Športniki so nam pripravili vadbeno uro. Kuharica nam je povedala več o kuhanju in sestavinah, ki so potrebne za pripravo hrane. Tako kot vsako leto smo se tudi letos ob tradicionalnem slovenskem zajtrku (domač kruh, maslo, med in mleko) v vseh enotah Vrtca Šoštanj razveselili obiska čebelarjev, ki so nam povedali več o čebelah,

čebelarjenju, opremi in medu. Tako smo v tem mesecu pridobili veliko novega znanja.

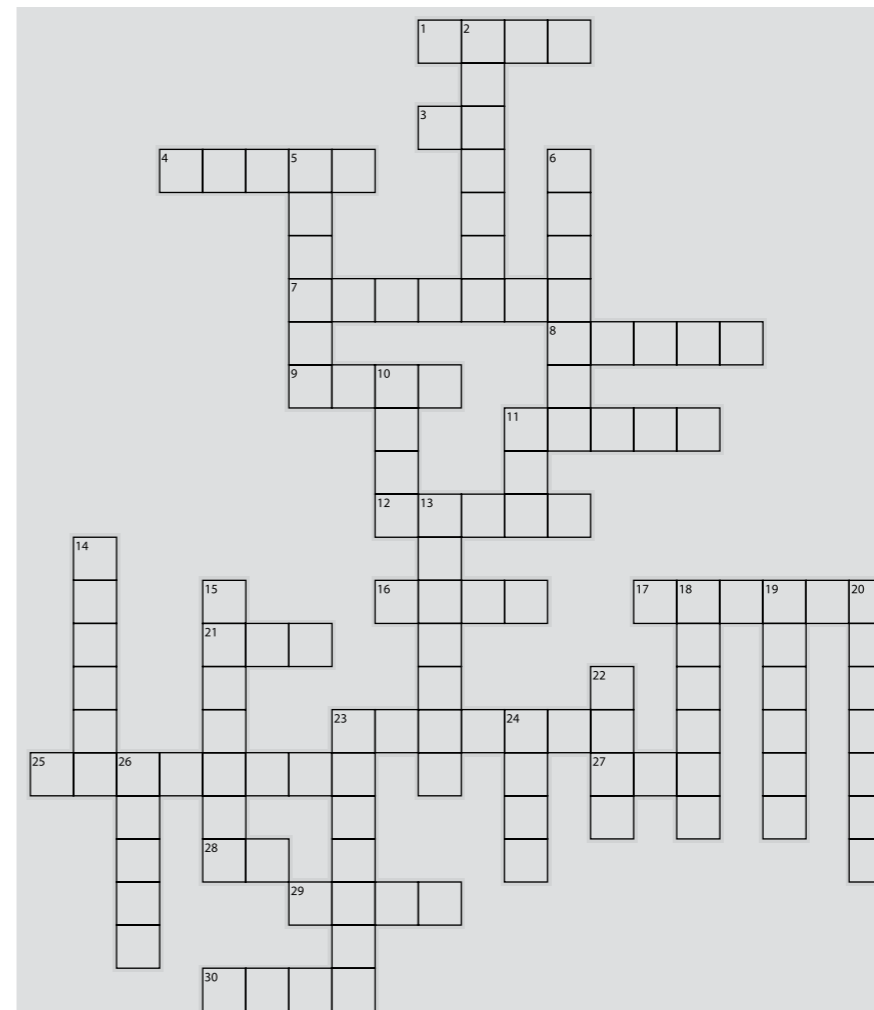

Foto arhiv Vrtca Šoštanj

ŠPELA BOŽIČ

RAZVEDRILO

AMADEJA KOMPREJ BERCE

6		9	3		2		
		2				4	1
			5	7			
4			7			2	
9							4
	1		6				7
			1	9			
7	9				6		
		8			2	5	9

NAVPIČNO

2. Prebivalci Rtič
5. Luka in letovišče v južni Italiji
6. Kokoši podobna ptica
10. Klic, poziv
11. Tropska kača velikanka, udav
13. Izpit
14. Jama, votlina, zlasti v skali
15. Mehki del kruha
18. Vrsta topola
19. Tovor
20. Klečalnik
22. Jama za strojenje kože
23. Cesta, tlakovana z debelim kamenjem
24. Kosilo
26. Sredozemska začimba

VODORAVNO

1. Vas pri Slovenj Gradcu
3. Anton Ingolič
4. Tropski veter
7. Žila kapilara
8. Igralec Toš
9. Grški mitološki letalec
11. Obzidan prostor za vodo
12. Dobro uležano pivo
16. Brusni kamen
17. Kruh iz ajdove moke, ajdovec
21. Ročaj, držalo
23. Kserograf
25. Veseloigra
27. Angleško svetlo pivo
28. Adam Bohorič
29. Svečenik, vedež
30. Viseča živalska ustnica

Šale

Novinar sprašuje svetovnega prvaka v plavanju: »Kako to, da vam je uspel tako neverjeten dosežek?«
 »Z veliko treninga. Že ko sem bil majhen, me je oče vsak dan s čolnom odpeljal na odprto morje, jaz pa sem potem moral sam priplavati nazaj domov,« odgovori prvak. Novinar začudeno nadaljuje: »Ja, a pa to ni malo težko za tako majhnega otroka?«
 »No, saj plavati še ni bilo tako težko, najtežje se je bilo najprej rešiti iz vreče,« mu odvrne.

Mornar se vrne z dveletne plovbe in doma najde ženo z dojenčkom.
 »Kdo je oče? Je moj prijatelj Tone?«
 »Ne, ni bil on.«
 »Je bil moj prijatelj Marko?«
 »Tudi on ni bil!«
 »Je bil morda moj prijatelj Dušan?«
 »Nehaj že s temi tvojimi prijatelji. Kaj res misliš, da jaz nimam nobenega?«

Pilot vabi obiskovalce na skok s padalom.
 »Koliko stane en skok?« vpraša Karel.
 »Dvesto evrov!«
 »Kaj pa, če se mi padalo ne bo odprlo?«
 »Potem vam vrnemo denar!«

5. ADVENTNA PRAVLJICA

Častni konzul Republike Ukrajine ob ogledu Adventne pravljice

Foto Jože Miklavc

Mag. Milojka B. Komprij
je usmerjala praznično slovesnost. Foto Jože Miklavc

Mateja Kumer je kot vedno aktivni del predstavitve veličastne razstave.

Foto Jože Miklavc

Prvi florist Evrope in umetniški
producent razstav v dvorcu
Simon Ogrizek

Foto Jože Miklavc

Mešani PZ Skorno je požlahtnil otvoritveno slovesnost.

Foto Jože Miklavc